

ZPRAVODAJ

UNIVERZITY PARDUBICE

číslo 19, ŘÍJEN 1999

Do nového akademického roku ...

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milé studentky, milí studenti,

dovolte mi, abych Vám, tak jako loni, popřál jménem celého vedení Univerzity Pardubice mnoho úspěchů v novém akademickém roce.

Zahajujeme akademický rok, ve kterém se budeme řídit novými vnitřními předpisy univerzity a fakult. Zaregistrováním univerzitních vnitřních předpisů na ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, které se nám mimochodem podařilo jako jedné z prvních univerzit v České republice, jsme zakončili přechod od státní vysoké školy k veřejné vysoké škole. Nový právní rámec nám dal poněkud více volnosti v rozhodování, ale naopak nás posunul do situace, kdy budeme čím dál více vystavováni konkurenčnímu soupeření s ostatními vysokými školami o studenty a s ostatními vědeckými institucemi i mimo vysoké školy o prostředky na financování vědy a výzkumu. Ekonomická situace našeho státu se navíc samozřejmě promítá i do rozpočtu naší univerzity.

Jsem rád, že mohu úvodní odstavec zakončit optimistickou informací o tom, že vysoké školy obdržely do svých rozpočtů všechny prostředky definované v dotačních smlouvách vysokých

škol s MŠMT na rok 1999, tedy včetně prostředků, které nám stát od začátku roku vázal, neboli dlužil. Vedení školy vede však nadále celou řadu jednání na různých úrovních se snahou získat další finanční zdroje, případně minimalizovat některé náklady. Cítím to jako základní předpoklad toho, aby konec roku 1999 a celý náš společný nový akademický rok mohl proběhnout tak, abychom se všichni mohli plně věnovat své práci.

Jak jistě všichni víte, vysoké školství v Pardubicích si bude v roce 2000 připomínat padesát let své existence. Vládním nařízením ze dne 27. června byla zřízena Vysoká škola chemická v Pardubicích. Od roku 1953 byla naše alma mater známa již jako Vysoká škola chemicko-technologická v Pardubicích. Tím byly položeny základy nejvyššímu stupni vzdělávání ve městě Pardubice. Po roce 1989 se charakter školy změnil, vznikly nové fakulty, nabídka studia se rozšířila. Z jednofakultní školy chemického zaměření se stala instituce poskytující vysokoškolské vzdělání univerzitního typu. Od 31. března 1994 nese škola název Univerzita Pardubice.

Rád bych Vás v krátkosti seznámil se stěžejními akcemi plánovanými v souvislosti s padesáti lety existence vysokého školství v Pardubicích v roce 2000. Z pověření vedení univerzity pracuje organizační pracovní komise zabývající se přípravou oslav - tedy akcí, které budou v roce 2000 připomínat vznik, osudy, historii i současnost vysokého školství v Pardubicích, reprezentovaných alma mater Univerzitou Pardubice. Mimo této pracovní komise má velký význam také existence čestného výboru, ve kterém jsou mimo vedoucích funkcionářů univerzity a fakult například senátorka PČR doc. MUDr. Jaroslava Moserová, DrSc., poslanec PČR Mgr. Miloslav Kučera, přednosta okresního úřadu Ing. Michal Rabas, primátor města Pardubice Ing. Jiří Strítěský, starosta města Česká Třebová Jiří Pásek a dále generální ředitelé, případně ředitelé významných podniků a bank. Do čestného výboru byl přizván i jeden z prvních absolventů VŠCHT Pardubice spisovatel Ing. Vladimír Páral.

Rok oslav bude zahájen 17. listopadu 1999 a vyvrcholí v říjnu roku 2000, kdy uplyne padesát let od doby, kdy 15. října roku 1950 zahájilo prvních 120 studentů svá studia chemie. Bude se jednat o řadu akcí jak vědeckých, tak i studentských a společensko-kulturních, s jejichž základním rozsahem se můžete seznámit na zvláštní stránce vnitřních i vnějších www stránek univerzity.

Rád bych se zmínil pouze o některých hlavních akcích. V den zahájení 17. listopadu 1999 proběhne u nové Auly Univerzity Pardubice vzpomínkový večer studentů spojený s odhalením pamětní desky připomínající listopadové události v roce 1939 a 1989. Ve vestibulu auly bude zahájena výstava archivních materiálů, zejména ze stávky studentů VŠCHT Pardubice v roce 1989. Bude jistě pro většinu z nás zajímavé opět se alespoň v myšlenkách vrátit do oné doby, která byla na naší škole, podobně jako na ostatních vysokých školách, poznamenána nezměrnou aktivitou studentů a některých učitelů v čele se stávkovými výbory jednotlivých škol. Dnes už možná trochu zapomínáme na ty tisíce studentů, kteří pro nás riskovali mnoho a nic za to nechtěli.

Dne 18. února 2000 proběhne v sálech Ideonu reprezentační ples Univerzity Pardubice, kde se - jak doufám - sejdou studenti a učitelé při společné zábavě. Rádi bychom na tento ples pozvali i významné hosty, bývalé absolventy a přátele naší univerzity. Prvního máje proběhne studentský Majáles, který studenti budou tak jako letos pořádat pod záštitou Studentské rady UPa a ve spolupráci s Magistrátem města Pardubice. Tato akce má již delší tradici, která byla letos rozšířena o akce v centru města a o průvod městem na studentské koleje.

V červnu bude na dostihovém závodišti uspořádán dnes již tradiční dostih Univerzity Pardubice. V jubilejním roce se budeme ve spolupráci s Dostihovým spolkem snažit uspořádat dostih vyšší kategorie s odpovídající dotací. Tak jako všechny doposud pořádané ročníky tohoto dostihu se bude jednat o benefiční dostih, jehož dotaci sponzoruje Dostihový spolek. Na tento dostih bychom rádi pozvali představitele ostatních českých vysokých škol.

Na přelomu června a července proběhne XVI. ročník mezinárodního festivalu vysokoškolských pěveckých sborů IFAS. Festival je tradičně organizován Vysokoškolským uměleckým souborem, který v květnu 2000 rovněž oslaví padesátileté jubileum své existence.

Vyvrcholením oslav, konaným pod záštitou Českého výboru pro UNESCO, bude slavnostní zasedání vědeckých rad univerzity a jejich fakult dne 28. září 2000, které proběhne v univerzitní aule a budou mu předcházet vědecké konference jednotlivých fakult. Na programu tohoto zasedání bude mimo jiné udělení čestných titulů "doctor honoris causa", udělení Medailí za zásluhy o Univerzitu Pardubice, Pamětních medailí a Studentské ceny rektora Univerzity Pardubice. Na této akci, u které předpokládáme účast významných hostů, budou - jak pevně doufám - poprvé oficiálně představeny a použity nové insignie Univerzity Pardubice a jejich fakult. Tento slavnostní den bude zakončen koncertem Východočeského komorního orchestru.

Chtěl bych Vás, všechny čtenáře - spolupracovníky i studenty naší univerzity i příznivce mimo ni - co nejrdečněji pozvat k účasti na oslavách univerzity, které, jak doufám, přispějí k dalšímu zviditelnění školy.

Zároveň si Vás dovoluji požádat o podnětné náměty a aktivní přispění, které pomohou obohatit rok oslav, jednotlivé akce a pomohou důstojně připomenout akademické obci a veřejnosti existenci, významnost a vysokou úroveň vzdělanosti a vědy šířené naším vysokým učením. Rádi Vaše plánované vědecko-pedagogické aktivity v nadcházejícím akademickém roce zahrneme pod hlavičku roku oslav. Rovněž bychom rádi na stránkách akademického tisku a pro veřejnost v médiích prezentovali tradice a úspěchy jednotlivých pracovišť univerzity, což bez Vašeho aktivního přispění, vyhledání historických materiálů z Vašeho pracoviště a jeho provázání se současnou pedagogickou a vědeckou prací není možné.

Realizace většiny plánovaných akcí je podmíněna nejen vysokou organizační aktivitou zúčastněných, ale i množstvím finančních prostředků, které se nám podaří získat dary a sponzorskými příspěvky. Jsme si vědomi toho, že v tomto směru nám není situace příliš nakloněna ani uvnitř, ani vně univerzity. Přesto bych Vás chtěl požádat o zvážení možnosti a získání morální i finanční podpory Vašich spolupracujících partnerů.

Věřím, že budeme souhlasně a pozitivně vnímat jedinečnost příležitosti šíření věhlasu vědecko-pedagogické práce a vzájemnou spoluprací se nám podaří zajistit a prožít rok oslav úspěšně a důstojně tak, aby univerzita posílila své postavení nejen v povědomí odborných kruhů, ale i široké veřejnosti města, regionu, na celostátní i mezinárodní platformě.

Se svými podněty a příspěvky se můžete obracet buď přímo na mě, případně na naši kancléřku nebo další členy pracovní komise pro organizaci oslav 50. výročí založení vysokého školství v Pardubicích.

Těším se za sebe, vedení Univerzity Pardubice a organizační tým na společně pracovně i slavnostně strávený nový akademický rok, do něhož nám všem přeji ještě jednou mnoho štěstí a úspěchů.

Třebaže tuším, že ani tento akademický rok nebude patřit k těm jednodušším, jsem přesvědčen, že naše univerzita má Vaším prostřednictvím dostatečný potenciál k tomu, aby překonala všechny překážky a posílená těmito zkušenostmi vykročila do dalších úspěšných padesátiletí.

doc. Ing. Miroslav Ludwig, CSc.
rorektor pro vnitřní záležitosti
předseda pracovní komise pro přípravu a organizaci oslav
50. výročí založení vysokého školství v Pardubicích

Z jednání 2. zasedání Správní rady Univerzity Pardubice

Dne 21. června zasedala správní rada po druhé. Na programu jednání byla:

- Kontrola plnění usnesení a zápisu z 1. jednání Správní rady Univerzity Pardubice.
- Aktuální informace rektora a kvestora univerzity o činnosti univerzity mezi zasedáními.
- Informace děkanů fakult a ředitelky Ústavu jazyků a humanitních studií o situaci na fakultách v akademickém roce 1998/1999 a informace o přijímacím řízení pro akademický rok 1999/2000.
- Různé.
- Návrh usnesení a závěr.

Jednání zahájil a řídil předseda SR Ing. Michal Rabas. Jednání se účastnil kromě šesti členů správní rady rovněž rektor univerzity prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc. a kvestor Ing. Milan Bukač, kteří ve svém vystoupení informovali správní radu především o finanční situaci univerzity a aktuálním čerpání rozpočtu jednotlivých součástí UPa. Členové SR obdrželi

Výroční zprávu o činnosti univerzity za rok 1998. Kvestor Ing. Bukač informoval o připravovaném způsobu odprodeje budov "B" a "E" v areálu Stavařov, jehož záměr byl schválen na 1. zasedání SR, a předložil návrh postupu odprodeje, s nímž vyslovili přítomní členové SR souhlas.

K dalšímu bodu jednání SR byli přizváni představitelé fakult a Ústavu jazyků a humanitních studií, kteří v krátkosti představili členům SR své útvary, jejich zaměření a vědecko-pedagogické aktivity. Členy SR zajímala především aktuální situace na fakultách a průběh přijímacích řízení pro akademický rok 1999/2000.

Rektor v závěru jednání upozornil členy SR na blížící se oslavy 50. výročí založení vysoké školy v Pardubicích, které jsou plánovány na rok 2000. Informoval rovněž o postupu příprav oslav, plánovaných akcích a jejich organizačním a finančním zajištění. Zároveň pozval členy SR na slavnostní otevření Auly Univerzity Pardubice, nového objektu vytvářejícího jeden komplex s budovou Univerzitní knihovny, v pondělí 27. září 1999. Součástí slavnostního otevření je udělení čestného titulu "doctor honoris causa" prof. Ing. Dr. Jaroslavu Němcovi, DrSc., vynikajícímu odborníku v dopravě a strojírenství, členu Vědecké rady Univerzity Pardubice.

(vw)

Z 5. zasedání Akademického senátu Univerzity Pardubice

Dne 1. září pokračovalo odročené páté zasedání akademického senátu z 30. června. Předseda přivítal a představil nové studentské senátory, kteří získali senátorský mandát po studentech Fakulty ekonomicko-správní, jimž mandát skončil složením bakalářské zkoušky v červnu t. r.

Po pravidelné úvodní agendě program zasedání pokračoval projednáním a schválením návrhu harmonogramu voleb kandidáta na funkci rektora univerzity. Harmonogram voleb byl sestaven tak, aby bylo možno předložit návrh kandidáta na funkci rektora dle požadavku MŠMT do 19. listopadu t. r.

Rektor prof. Pytela a kvestor Ing. Bukač informovali a v diskusi reagovali na dotazy senátorů k současné finanční situaci a stavu hospodaření univerzity.

Důležitým bodem jednání bylo projednání vnitřních předpisů fakult, jež uvedla PhDr. Čápová, předsedkyně legislativní komise senátu. Disciplinární řády, stipendijní řády a jednací řády vědeckých rad fakult byly na základě projednání a schválení senátů fakultních jednohlasně přijaty i senátem univerzitním. Studijní a zkušební řády fakult prošly širším projednáním, protože je bylo nutné v některých článcích uvést do souladu se Studijním a zkušebním řádem univerzity. Řády DFJP a FES včetně Studijního řádu doktorského studijního programu DFJP a Řádu celoživotního vzdělávání FES byly následně schváleny. Rovněž tak materiál Studijní předpis pro studující ve studijních programech Univerzity Pardubice, který je rozpracováním Studijního a zkušebního řádu UPa pro studenty Ústavu jazyků a humanitních studií. Studijní a zkušební řád Fakulty chemicko-technologické odlišně od univerzitního statutu upravoval délku přerušování studia a byly vzneseny i některé připomínky studentských senátorů ke změně klasifikační stupnice řádu. Předložený Studijní a zkušební řád FChT nebyl poté senátory schválen a byl vrácen AS FChT k novému projednání tak, aby byl jeho další návrh projednán a schválen i v AS UPa do začátku akademického roku, tj. do 1. října t. r.

Příloha č. 1 Statutu UPa - Seznam akreditovaných studijních programů a obory pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem byla jednohlasně schválena jako nedílná součást Statutu UPa. Pozdější projednávání této části statutu bylo ovlivněno jednáními koordinovanými MŠMT, aby došlo k sjednocení názvů programů a oborů v rámci ČR a jejich zařazení do platných celostátních statistických číselníků.

Rektor prof. Pytela informoval přítomné, že dojde ke změně ve složení Správní rady Univerzity Pardubice. Ing. Blahomil Bober, bývalý generální ředitel odštěpného závodu Synthesia, a.s. Aliachem, abdikoval na členství ve správní radě z důvodu ukončení funkce. Místo něho navrhl rektor prof. Pytela ministru školství, mládeže a tělovýchovy ČR Ing. Petra Hojera, CSc., současného generálního ředitele Synthesie.

Termín dalšího zasedání AS UPa byl stanoven na 28. září.

(vw)

Univerzita Pardubice otvírá novou Aulu

Univerzita Pardubice oslavila v letošním roce své páté narozeniny. Toto malé jubileum je předzvěstí ještě významnější události očekávané v příštím "kulatém" roce 2000, kdy si připomeneme 50 let existence vysokého školství v Pardubicích. K tomuto výročí univerzita připravuje množství akcí a aktivit, a to jak vědeckých, pedagogických, studentských, tak i společensko-kulturních. Jejich začátkem bude snad trochu symbolicky 17. listopad 1999.

Je velmi potěšitelné, že Univerzita Pardubice získává k počátku nového akademického roku a v předvečer zmíněných jubileí kvalitní a důstojné prostory pro svoji činnost, univerzitní aulu, která byla slavnostně otevřena a uvedena do provozu 27. září 1999.

Tato stavba organicky navazuje na budovu univerzitní knihovny a vytváří spolu s ní jeden kompaktní celek. Moderně a architektonicky velmi zdařile vypracovaná budova je řešena z tradičního zdiva v kombinaci s atypickým pohledovým obkladem sklo - keramika. Jejím generálním projektantem je pan Ing. arch. Jan Třeštík.

Generální dodavatel stavby - Východočeská stavební, a.s., jižní skupina Pardubice pod vedením předsedy představenstva a generálního ředitele pana Mgr. Miroslava Bošíka, zahájil výstavbu v květnu 1998 a přesně dle harmonogramu stavbu v náležitě kvalitě dokončil v srpnu 1999.

Kromě jednotlivých součástí akciové společnosti Východočeská stavební se na výstavbě podílela celá řada subdodavatelů. Prosklená keramická fasáda, světlíky a prosklené vnitřní stěny jsou dílem firmy HOKR spol. s r. o. Pardubice, interiérové vybavení a dřevěné obklady dodala firma C. T. Partner, spol. s r. o. Pardubice, ozvučení, videoprojekce a zabezpečení budovy včetně generálního klíče je dílem firmy GEPARD spol. s r. o. Pardubice. Informační systém dodala agentura FINISH Pardubice.

Další významnější speciální dodávky zajistily firmy OSKAR CZ, spol. s r. o. Brno (scénické osvětlení), KINOEXPORT Strání (křesla sálů a učeben), ITAMEC spol. s r. o. Praha (podlahová krytina MONDO).

Inženýrská činnost byla zajištěna prostřednictvím firmy STING, spol. s r. o. Pardubice a Odborem výstavby a údržby UPa, který přímo podléhá kvestorovi.

Univerzita Pardubice uvádí do provozu stavbu v hodnotě přes 89 milionů Kč. Její financování by nebylo možné bez významné pomoci města Pardubic, které přispělo podstatnou částkou - téměř 31 miliónem Kč k systémové dotaci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR ze státního rozpočtu a k vlastním zdrojům Univerzity Pardubice.

Pojďme se spolu novou budovou projít.

Již u vchodu nás příjemně překvapí umístění stavby do terénu v logické návaznosti na stávající areál univerzity. Nové chodníky, odstavné plochy a doplnění zeleně další výsadbou, to vše zhodnotilo tuto část areálu.

Vlastní vstup je bezbariérový, a jak se můžeme později přesvědčit, na vozíčkáře a tělesně postižené je pamatováno v celé stavbě.

V technickém suterénu je parkovací plocha pro 8 vozidel, strojovny, rozvody a další technika nutná pro

chod celé budovy. Největší prostor je řešen jako depozitář knižního fondu pro 100 000 svazků a organicky navazuje na stávající prostory v budově knihovny, která tímto depozitáře rozšířila na cílových 260 000 svazků.

V tomto podlaží najdeme též učební plochy. Posluchárna A2 se stupňovitým řazením míst pro 158 studentů zaujme především velice příjemným a přitom účelným interiérem, 6 míst je určeno pro vozíčkáře. Přednášející může použít videoprojekce na plátno nebo prostou tabuli a křídou.

Vystoupíme-li do 1. nadzemního podlaží, zaujme nás dobře řešené zázemí, šatny a rozptylové plochy. Dvěma vstupy vcházíme do hlavní části stavby - víceúčelového stupňovitého sálu, auly. Tento sál s výjimečnou architekturou má kapacitu 374 osob a vyniká výbornou akustikou. Pohodlná křesla, klimatizace, vynikající výhled z jakéhokoliv místa upoutá na první pohled. Sál je akustickým a technickým vybavením řešen na mluvené slovo i hudbu. Pro projekci na plátno je vybaven videoprojektorem, jehož vstupem může být počítač, videorekordér nebo videoprezentér. Je umožněna projekce televizního a satelitního signálu, průhledných i neprůhledných předloh. Akustický signál je zpracováván v režii a reprodukován čtyřmi soustavami reproduktorů. Zařízení umožňuje připojit i bezdrátové mikrofony a další audiopřístroje. Jedna řada sedadel je vybavena zvláštní audio smyčkou pro špatně slyšící.

Aula je technicky řešena tak, že umožňuje rychlou přestavbu z posluchárny na kongresový sál nebo na pódiové kulturní či společenské slavnostní vystoupení a akce.

Přístup do auly je umožněn i dvěma vstupy z druhého nadzemního podlaží. Přednášející, konference i kulturní vystoupení naleznou dostatek

zázemí. Připraveny jsou dvě klubovny, šatny a přípravné sklady.

Občerstvení slouží dvě přípravné kuchyňky se zázemím a prostor bufetu s barovým pultem.

Procházíme-li přílehlými prostorami, můžeme nahlédnout do další velké posluchárny pro 81 studentů a dvou menších učeben po 36 učebních místech. V každém podlaží je dále po jedné klidné studovně pro samostudium a přípravu.

Bezpečnost budovy hlídá elektronický zabezpečovací a protipožární systém.

Není možno nechat bez povšimnutí nádhernou odpočinkovou terasu, na kterou lze vyjít z předsálí auly v 1. podlaží, nebo po několika širokých schodech přímo z chodníku uprostřed zeleně. Klidové zóny a příjemné prostředí dotváří zeleň zimní zahrady a respiria. Pouze kuřáci se budou cítit omezení, neboť tak jako na celé univerzitě i zde je přísný zákaz kouření s možností použít pouze jednu malou kužárnu pro skalní příznivce sebepoškozování zdraví.

Otevřením těchto prostor získává nejen Univerzita Pardubice, ale i město Pardubice důstojné prostředí pro výuku, kongresy, vědecké konference, slavnostní a kulturní akce.

Využití auly a jednotlivých poslucháren a učeben je vysoké již od samého počátku nastávajícího akademického roku 1999/2000. Dominantní je vlastní výuka, přednášky a semináře.

Ve spolupráci s Magistrátem města Pardubic, Městským obvodem Pardubice II a s kulturními institucemi města bude především aula, ale i další prostory využity a zpřístupněny v době mimo výuku pardubické veřejnosti. Univerzita Pardubice tak bude ještě lépe než dosud plnit kromě pedagogické, vzdělávací a vědecké činnosti i úlohu kulturně-spoločenského centra pardubického regionu.

Ing. Milan Bukač,
kvestor Univerzity Pardubice

Pravidla univerzitní soutěže studentských odborných a vědeckých prací ekonomického zaměření

(1) Cílem soutěže je podnítit zájem studentů o odbornou a vědeckou činnost a zvýšit úroveň jejich dovedností při formulování, zpracování a obhajobě výsledků zadané problematiky. Zvolené zaměření prací dává možnost porovnání studentských prací v celouniverzitním měřítku.

(2) Soutěž vypisuje každoročně rektor v měsíci květnu vždy pro příští akademický rok.

(3) Soutěž je tematicky zaměřená na řešení ekonomické problematiky v chemickém a potravinářském průmyslu, dopravě, spojích a veřejné správě. Zúčastnit se jí mohou studenti zapsaní v bakalářském a magisterském prezenčním studiu na Univerzitě Pardubice (dále jen řešitelé).

(4) Téma práce zadává katedra (ústav), která ke každému tématu určí odborného garanta (konzultanta) z řad pracovníků katedry. Téma práce může být řešeno v rámci bakalářské nebo diplomové práce nebo může být samostatnou součástí vědecko-výzkumné práce širšího kolektivu (katedry, grantového projektu apod.).

(5) Do soutěže své práce přihlašují řešitelé vždy do 30. listopadu na děkanátě své fakulty. Příslušný proděkan předá seznam přihlášených prací prorektorovi pro vzdělání a vědu do 15. prosince.

(6) Prezentace a vyhodnocení práce se uskuteční na celouniverzitním semináři, konaném vždy v posledním týdnu měsíce dubna, na kterém řešitelé přednesou teze a obhájí výsledky svých prací. Pro jejich vyhodnocení jmenuje rektor předsedu a členy komise, ve které musí být zástupci všech fakult, jejichž studenti se soutěže účastní.

(7) Soutěžní práce musí být komisi k dispozici nejméně deset dnů před konáním semináře. Předsedovi komise je předá příslušný proděkan za celou fakultu. Součástí práce musí být prohlášení řešitele o samostatném zpracování práce potvrzené podpisem odborného garanta.

(8) Komise posoudí odbornou úroveň prací, určí jejich pořadí a navrhne rektorovi nejlepší práce k ocenění.

(9) Nejlepší práce ocení rektor diplomem a peněžní odměnou. Zpravidla oceňuje tři nejlepší práce, může však některou z cen neudělit nebo ocenit více prací stejným stupněm.

Belgický velvyslanec na univerzitě

Do Pardubic poprvé v historii města zavítal na návštěvu velvyslanec Belgického království pan Bernard Pierre. V pátek 18. června v 10 hodin byl v historickém sále radnice slavnostně přijat primátorem Ing. Stříteským. Protože pan velvyslanec projevil vážný zájem navštívit i univerzitu, jeho další cesta spolu s nejbližšími pražskými spolupracovníky vedla na univerzitní půdu. V zasedací místnosti kanceláře rektora se pak v diskusi se členy vedení univerzity v čele s rektorem prof. Ing. Oldřichem Pytelou, DrSc. v krátkosti seznámil se studijní nabídkou a aktivitami jednotlivých pracovišť univerzity. Krátkou procházku univerzitním kampusem ukončili vzácní hosté v univerzitní knihovně. Tam je uvítala vedoucí knihovny Mgr. Iva Prochásková, jak jinak než francouzsky, a provedla je svým královstvím, v němž francouzsky psané texty zaplňují jen několik regálů. Hosté ocenili moderní prostředí vysokoškolské knihovny a služby, které studentům, pedagogům i veřejnosti nabízí. Pan velvyslanec a jeho spolupracovníci vyjádřili přání navázat bližší spolupráci s naší univerzitou naplňovanou konkrétními aktivitami. Jako první krok přislíbil zaslání belgické literatury a reálií pro obohacení našeho knižního fondu a přiblížení Království belgického studentům i pardubické veřejnosti.

(vw)

Zeptali jsme se nového děkana Fakulty ekonomicko-správní Ing. Josefa Pešty, CSc.

1. června 1999 jste byl rektorem univerzity ustaven do funkce děkana Fakulty ekonomicko-správní. S jakými pocity nastupujete do této funkce?

Po zvážení všech okolností chápu zvolení do funkce děkana jako osobní výzvu a čest. Především si však uvědomuji mimořádnou odpovědnost vůči studentům, pedagogům a ostatním pracovníkům fakulty, která vyplývá mimo jiné i z toho, že FES si získala za dobu své existence v rámci Univerzity Pardubice dobré jméno a že mám na co navazovat.

Jak vidíte budoucnost fakulty?

Dobře. Ale nejen to - jsem přesvědčen o pokračujícím rozvoji celé univerzity. Je to vysoká škola s bohatou tradicí nejen technických, ale i ekonomických oborů, všechny tři fakulty a Ústav jazyků a humanitních studií mají na čem stavět, nestagnují a vyvíjejí se cílevědomě.

Fakulta ekonomicko-správní je pro studenty mimořádně atraktivní. Svědčí o tom nejen velké množství uchazečů o studium v 1. ročnících prezenčního a kombinovaného studia, ale také stále se zvyšující zájem bakalářských absolventů z jiných škol v republice o studium ve 4. a 5. ročníku magisterského studia u nás. FES není svojí existencí fakultou regionální, protože její spádová oblast a význam daleko přesahují území regionu. Také poptávka po našich absolventech je vysoká a trvalá. Chtěl bych připomenout, že jejich profil obsáhne požadavky institucí veřejné správy, ekonomiky drobného a středního podnikání a informatiky, tedy v současnosti tří z nejpožadovanějších odbytišť vysokoškolsky vzdělaných mladých lidí.

V letošním roce se musíme vyrovnat s hlubokým podfinancováním, které vyžaduje celou řadu mnohdy trnitých restriktivních opatření v personální oblasti i v oblasti provozu. Bohužel právě v době, kdy nezbytně potřebujeme posílit vědecko-pedagogický tým, abychom připravili solidní východisko pro akreditační řízení, které proběhne v příštím kalendářním roce. Jedná se zejména o sféru právních disciplín a o zajištění vysoce graduovaných odborníků z oblasti veřejné ekonomie a veřejné správy. V těchto zaměřeních nás bota tlačí nejvíce. Věřím však, že už v průběhu podzimních měsíců se podaří situaci zlepšit. Posílení pedagogického týmu bude selektivní, tedy takové, aby pedagogická zátěž učitelů fakulty odpovídala celoškolským normativům a aby se zlepšila jejich profesní skladba.

Existuje ovšem mnoho dalších dílčích problémů, které se vlekou a dlouhodobě jako by neměly řešení. Jmenujme nedořešenou prostorovou situaci, kdy místnosti 8. patra budovy 901 jsou pro FES nadále v nedohlednu, přes veškeré snahy se nedaří doplnit knihovní fond o dostatek odpovídajících titulů z ekonomie, práva a veřejné správy, teprve v těchto dnech jsme definitivně dořešili systém přípravy a tvorby rozvrhů na fakultě. Práce je tedy dost - té velké - koncepční i té drobné, která zajišťuje každodenní chod fakulty.

Dal jste si při vstupu do funkce nějaké předsevzetí?

Nevím, zda to lze nazvat předsevzetím, ale byl bych velmi rád, kdyby se podařilo zvýšit určitou akademickou kulturu na fakultě. Představuji si ji jako symbiózu akademických svobod, povinností a pocitu sounáležitosti s fakultou. Mým osobním krédem je slušnost a komunikativnost. Jsem přesvědčen, že tyto vlastnosti by měly být součástí životních postojů a že by se měly stát opěrnými body při všech diskusích, polemikách a koneckonců při veškeré práci vůbec.

Co považujete v práci za nejdůležitější?

Ono to už bylo zodpovězeno v předchozí otázce - ale chcete-li to stručněji, tedy vztahy mezi lidmi. Respektují-li se, vzájemně spolupracují, komunikují spolu a mají snahu dosáhnout společného cíle, většinou se daří problémy úspěšně likvidovat. Pokud je však pracovní tým souborem sólistů směřujících jen za svými zájmy a neochotných alespoň část své osobnosti věnovat společnému dílu, k žádnému slušnému výsledku se nedopracuje.

Řekněte mně ještě, jaké vlastnosti nemáte rád a nesnášíte je?

Hulvátství a sobeckost ve všech jejích formách.

A naopak?

Nadhled a smysl pro povinnost.

Máte nějakého koníčka?

Ano - každou práci.

Pane děkane, děkuji Vám za příjemnou chvíli a rozhovor.
Valerie Wágnerová

Vzdělání, aplikační a etická funkce vědy a problémy financování

Vzdělání je kategorie s širokými souvislostmi a s bohatým obsahem, je to do určité míry hodnotový statek, který obohacuje život jak jednotlivce, tak i celé společnosti. Obecně se uznává, že stát má vzdělání podporovat, což také v našich podmínkách v různé míře a v různé podobě činí. Současně však má další velmi důležitý aspekt, umožňující kvalifikaci pro výkon povolání. Tento aspekt je významný, zvláště u vzdělání vysokoškolského, které je směřováno k vysoce náročným a vysoce odpovědným povoláním. Dosažené vzdělání je třeba spolehlivě prokazovat. K tomu slouží různé diplomy, akademické tituly a vysvědčení, kterým říkáme certifikáty. A důvěra v tyto certifikáty má v celém světě podobný význam jako důvěra v cenné papíry či i bankovky.

V evropských státech se všeobecně požaduje, aby stát zaručil určitou kvalitu těchto certifikátů. Hodnota certifikátů je např. v USA dána prestiží samotné vzdělávací instituce. Evropské tradice zase požadují, aby stát byl garantem kvality akademických titulů. Se současnými integračními trendy vyvstává i požadavek mezinárodní srovnatelnosti certifikátů

jakožto dokladů o vzdělání. Jako příklad je možno uvést titul "Euroinženýr", který mezinárodní organizace FEANI udělí těm fakultám, či vysokým školám, které splní jejich poměrně přísné požadavky.

Po ukončení druhé světové války se vzedmula prakticky ve všech evropských státech vlna, která ukázala, že vysokoškolské vzdělání jsou evropské státy schopny umožnit až 30% populace. V Evropě je jako vysokoškolské vzdělávání chápáno každé pomaturitní studium, které trvá déle než tři roky a nakonec vede k určitému akademickému titulu.

Tímto krátkým úvodem jsem si dovolil naznačit, jakou zodpovědnost má stát vůči mladé generaci a jaké garance musí v těchto souvislostech zabezpečovat.

Nyní se podíváme, jak stát pečuje o vědní politiku.

Pozvolna se přibližuje termín našeho vstupu do ES, avšak naše připravenost v oblasti vědy je zatím neuspokojivá. Pod pojmem vědecká činnost rozumíme základní výzkum a vývoj nových metod a technologií. Je to činnost vedoucí k získávání nových poznatků. Bez základního výzkumu by nebylo ani možné dosáhnout významných výsledků v aplikovaném výzkumu či vývoji. Toho si je vědoma i Rada vlády pro výzkum a vývoj, a proto se snaží tuto myšlenku podpořit. Formy této podpory jsou prakticky dvě. Jedna představuje legislativní změny týkající se podpory vědy prostřednictvím nestátních zdrojů financování a druhá představuje přímou finanční podporu. Na vysokých školách je tato tvořena čtyřmi zdroji, z nichž tři jsou společné i ústavům AV.

Je to jednak účelová, jinými slovy cílená podpora, která je přidělována na základě výběrového řízení. Má časově omezený rozsah a převážně jde o různé typy mezinárodních a tuzemských grantů. Tato soutěž je přístupná prakticky všem uchazečům, ať pocházejí z vysokých škol, ústavů AV či rezortních výzkumných ústavů, zdravotnických zařízení všeho druhu, nebo i výrobních organizací.

Nejvýznamnější je tzv. institucionální podpora, která je poskytována jak ústavům Akademie věd ČR, rezortním výzkumným ústavům a od počátku tohoto roku i vysokým školám, které předložily výzkumné záměry. Současně byla vypracována i základní pravidla hodnocení. Tento systém přidělování institucionálních prostředků má za cíl přiblížení státní podpory výzkumu a vývoji systému, který je zaveden v Evropské unii. Dalším důvodem bylo i to, že dochází ke zrovnoprávnění kritérií přidělování těchto finančních prostředků pro všechny výzkumné organizace. Zařazení vysokých škol do tohoto systému bylo umožněno změnou právního postavení vysokých škol, které nastalo k 1. lednu 1999 a které přestaly být od tohoto data rozpočtovými či příspěvkovými organizacemi.

Vysoké školy mají nárok ještě na podporu tzv. nespecifikovaného výzkumu, jehož cíle a věcné zaměření si stanoví sami vědečtí pracovníci v souladu s odborným zaměřením jednotlivých fakult. Podpora tohoto nespecifikovaného výzkumu, která současně umožní nastartovat nové vědecké záměry, jež dosud nebyly na příslušné fakultě řešeny, je součástí rozpočtu vysoké školy a je přidělována normativně jako dřívější příspěvek na tvůrčí činnost.

Posledním zdrojem finančních prostředků, které plynou na podporu vědy na vysokých školách, jsou zdroje z průmyslové spolupráce, ve většině případů formou vedlejší hospodářské činnosti. Zdá se nám však, že v současné době, kdy vytváříme nové předpisy související s tím, že vysoké školy přestávají být od počátku tohoto roku příspěvkovými

organizacemi, dochází k mnohem většímu odčerpávání takto získaných finančních prostředků do státního rozpočtu prostřednictvím daní všeho druhu. V minulosti zbývalo na řešitelský tým okolo 80-85 % prostředků, které byly věnovány na výzkumnou činnost, dnes se ukazuje, že to mnohdy bude méně než 65 %.

Minulý systém, který byl realizován až do konce roku 1998, byl nekompatibilní systémem EU, a proto vláda byla nucena přijmout opatření k výše uvedeným změnám. Rychlé přiblížení našeho systému k financování evropskému je žádoucí i proto, že se bude moci ČR zúčastnit již v tomto roce některých společných výzkumných úkolů EU za stejných podmínek jako ostatní země EU.

A nyní mi dovoluňte, abych přešel ke konkrétním faktům, vycházejícím z našich vlastních zkušeností.

Kdo tvrdí, že má málo finančních prostředků na vědeckou činnost, má jistě pravdu. Nepodařilo se mu totiž získat žádné grantové prostředky navíc, ať již z grantových agentur, nebo přímo, pokud se pracovník nachází na některé VŠ, od MŠMT.

Ten, kdo si nestěžuje na nedostatek peněz, získal v minulých letech jistě prostředky buď z grantových agentur, nebo z MŠMT, anebo dokonce z obou těchto zdrojů. Budu-li nyní zaujímat stanovisko, z něhož vyplývá, že jsem téměř spokojen, je to tím, že patřím k té skupině, která získala prostředky na podporu výzkumu z obou zdrojů. Pokud mám k dispozici dělný kolektiv tvůrčích pracovníků, není vůbec žádný problém získat grantovou podporu. Uznávám, že začínající vědečtí pracovníci mají pozici ztíženou tím, že dosud nejsou dostatečně známí, neboť nevyprodukovali větší množství vědeckých prací, které by je zařadily do podvědomí širší odborné veřejnosti. Tým pracovníků, který produkuje ročně 15 až 20 prací a publikuje je v mezinárodních renomovaných časopisech, nemůže mít s udělením grantu větší problémy.

Nyní několik vlastních poznatků. Na Univerzitě Pardubice byl před několika lety vytvořen dělný kolektiv, jehož jádro tvořili zkušení pedagogové a vědečtí pracovníci s dobrým mezinárodním renomé. Obklopili se mladými adepty vědy, doktorandy, a vytyčili si nemalé cíle. Nejprve formulovali zásady a cíle, kterých chtějí dosáhnout a zúčastnili se všech dostupných grantových soutěží. Kromě získaných grantů z GA ČR získali i několik mezinárodních grantů EUREKA, US - Czech Science and Technology Program, KONTAKT, AKTION, CEEPUS a mezinárodní grant NATO, avšak především se nám podařilo uspět v soutěži MŠMT v projektu INSTRUMENT, kde jsme získali téměř sedmimilionovou investici a pořídili si unikátní přístroj představovaný HPLC-MS. Tento tandem byl v té době špičkovou technikou, která byla v rámci školství ojedinělá. Tímto byl dán základ k vytvoření širšího kolektivu mladých pracovníků, který v současné době čítá kolem 16 doktorandů a post-doktorandů a je převážně financován v rámci projektu MŠMT "Posílení výzkumu na VŠ". V závěru minulého roku jsme rovněž uspěli a zúčastnili jsme se soutěže MŠMT a zpracovali jsme koncepčně podobný záměr, který zabezpečí chod pracoviště až do roku 2003. Očekáváme, že se nám podaří kompletovat současné přístrojové vybavení tak, abychom byli připraveni utkat se v soutěži s vyspělými zeměmi ES a USA.

To nejcennější, co se nám podařilo a čím se můžeme pochlubit, je vytvoření úspěšného kolektivu mladých, kteří již zaznamenali dobré výsledky i na národním poli. Největšího úspěchu dosáhl doktorand - Ing. Michal Holčapek, který získal cenu francouzského farmaceutického průmyslu, kterou mu předal nositel Nobelovy ceny Jean-Marie Lehn. Nejen

že získal finanční pomoc, ale byl mu umožněn tříměsíční pobyt ve Francii na pracovišti, které si sám vybral. Výše zmíněný přístroj HPLC-MS mu umožnil dokončit zadanou studii na úrovni srovnatelné se světem. Ing. Holčapek spolu s prof. Janderou obdrželi nedávno cenu Karla Preise, kterou jim udělila nadace časopisu Chemické listy za nejlepší práci publikovanou v tomto časopise v roce 1998.

Jako další významný úspěch tohoto mladého kolektivu byla účast doktorandky RNDr. Zuzany Bílkové v soutěži mladých biologů, která svojí přednáškou na téma "Příspěvek afinitní chromatografie v lékařské diagnostice" získala první místo. Tato technika, využívající enzymatických a genových mechanismů k identifikaci nejčastějších složek ukazujících na zdravotní stav pacienta, získala nejen u nás, ale především v zahraničí velkého uznání.

Z čeho však máme největší radost, je to, že celý kolektiv se podařilo stmelit natolik, že se v něm neprojevují ani náznaky žárlivosti, či závnosti. Díky MŠMT a projektu, který jsme získali, jsme schopni i finančně podpořit kolektiv právě těch nejmladších pracovníků, včetně doktorandů. Jsme schopni jim přispívat od 1.000 do 4.000 Kč měsíčně, což má pozitivní dopad na pracovní morálku, ale především přispívá k jejich sociálním jistotám. Některé ústavy AV své doktorandy přímo zaměstnávají, aby jim bylo možno vyrovnat finanční disproporce a podržet je tak na pracovištích. Je mi však známo, že takovýto stav není na jiných pracovištích, ať již na VŠ nebo AV.

Celkový rozsah finanční pomoci vědě a vývoji není v současné době u nás uspokojující. Chceme-li obstát ve světové konkurenci, budeme nuceni v příštích letech směřovat na tuto činnost mnohem více finančních prostředků než dosud. Budeme se muset přizpůsobit normám platným v ES, což znamená v průběhu nejbližších let dosáhnout vytyčeného cíle, kterým je 0,7 % HDP jako finanční objem prostředků na rozvoj vědy.

Jiná otázka, která je stále velmi bolestivá, se týká vědeckého dorostu. Přestože se nám daří přitáhnout mladé pracovníky k vědecké práci, ať již finanční podporou či zajímavou a atraktivní problematikou, zaznamenali jsme odchody doktorandů. Jeden s velmi atraktivní problematikou biosenzorů obhájil svoji doktorandskou práci v Bruselu a nehodlá se vrátit, druhá naše absolventka obhájila doktorát v USA a nemíní se rovněž vrátit. Třetí doktorand byl donucen rodinnými důvody doktoranturu přerušit a finančně zajistit svoji rodinu odchodem do lépe placeného zaměstnání. Z vlastních zkušeností vím, že na jiných pracovištích, zejména ve větších městech, v Praze a v Brně, je situace ještě mnohem horší, a to nejen na vysokých školách, ale i na ústavech Akademie věd. Většina mladých lidí bez výraznější finanční podpory a perspektivy se na vědeckých pracovištích neuchytí a budou pro vědeckou práci navždy ztraceni. Tato skutečnost bude mít na celou Českou republiku v budoucnu velmi špatný dopad a neblahé důsledky, poněvadž jediné, na co se můžeme spolehnout, nemáme-li dostatek nerostných surovinových zdrojů, je duševní bohatství mladé generace. Nepodaří-li se v nejbližších letech zlepšit skladbu věkové struktury, vybavení vědeckých pracovišť moderními přístroji a finančně ohodnotit vědecké a výzkumné pracovníky, dočkáme se nepříjemného zklamání.

Aby k tomuto zklamání nedošlo, musíme se postarat o to, aby mladí doktorandi po obhájení své disertace našli uplatnění i ve výrobních organizacích, v resortním výzkumu a vývoji.

Univerzita Pardubice vyvinula spolu s Asociací chemických společností vlastní iniciativu v tomto směru a zorganizovala v březnu 1999 setkání s představiteli průmyslu. Jeho cílem bylo seznámit vedoucí představitele průmyslových podniků s našimi možnostmi a pomoci jim v

jejich úsilí o inovaci a zavádění nových výrobků, které by splňovaly světové parametry. Do této diskuse se zapojil i prof. Zahradník, který ve svém úvodním slově přesně pojmenoval současné problémy naší vědy i průmyslu.

Etickou funkci vědy nelze spatřovat jen a pouze ve vědách filosofických, historických či přírodních, jak by se na první pohled zdálo, ale i ve vědách technických. Etickou funkci vědy lze spatřovat i v tom, že z našeho hlediska chemiků dokážeme pomoci najít správnou cestu ve všech oblastech konání člověka či lidstva. Chemie se v tomto půlstoletí tak široce rozkročila, že dnes zasahuje do všech oblastí lidské činnosti. Setkáváme se s obory, které ještě před několika lety nebyly vůbec známy, jde např. o IMUNOCHEMII, BIO-organickou a BIO-anorganickou chemii, BIO-specifickou afinitní chromatografii a další. Dnes již nestačí mluvit pouze o biochemii. A právě v tom spatřujeme tu krásu, kouzlo a etickou funkci vědy.

Jedním z problémů současné doby je pokles zájmu mladé generace právě o technické vzdělání. Tento pokles nebyl zaznamenán pouze na ČVUT či VUT, ale i na všech fakultách chemicko-techno-logických. Naše vlastní zkušenosti ukázaly, že zatímco ještě před několika lety končilo vysokoškolské studium s vyznamenáním desítky absolventů, v současné době to jsou již jenom jednotlivci. Důvody, které k tomuto stavu vedly, jsou velmi prosté. Obtížnost a náročnost technického studia je značná, to za prvé. A za druhé, jak společenské, tak i ekonomické ohodnocení inženýrů je dnes hluboko pod průměrem ve srovnání s ostatními vyspělými evropskými zeměmi. V této souvislosti bych se chtěl zmínit o velkých proměnách, které se uskutečnily od roku 1990 v našem životním prostředí. Byla to opět moderní chemická technologie, která dopomohla k tomu, že k dnešnímu dni jsou prakticky všechny větší elektrárny v naší republice odsířeny. I když princip chemického způsobu odsíření kouřových plynů je poměrně jednoduchý, vlastní chemická technologie je velmi náročná a komplikovaná a vyžádala si enormních finančních nákladů. Bohužel jen málo umu a "know-how" se při této technologii zrodilo v českých hlavách, a to je velká škoda, neboť právě na tyto problémy bychom se měli v budoucnu více zaměřovat. I v tomto grandiózním díle, představujícím odsíření všech velkých elektráren, je možno spatřovat etickou funkci vědy.

Jiná otázka, která by si rovněž zasloužila naši pozornost, je spolupráce vysokých škol s Akademií věd, a to zejména v oblastech společných výzkumných projektů a postgraduálního doktorandského studia. Úspěchy ústavů AV ve vědní oblasti jsou všeobecně známy a uznávány. Na velké většině ústavů je příhodné pracovní klima a odpovídající badatelská ctižádost, což s kvalitou a počtem publikovaných prací činí z Akademie doma i ve světě respektovanou a uznávanou instituci.

Rada vlády pro výzkum a vývoj se zabývala na sklonku minulého roku vědní koncepcí České republiky, z čehož vyplývá, že národní vědní politika republiky dozná určitých změn. Mluví se v této souvislosti i o posílení přístrojového vybavení jak na VŠ, tak i na ústavech AV, dokonce byla vyslovena podpora "společným vědeckým pracovištím". Pravidla umožňující vytvářet tato pracoviště jsou již hotova. Termín odevzdání projektů byl stanoven na 20. dubna 1999. Je tudíž reálná naděje, že vyčleněná částka 42 milionů bude do konce roku poskytnuta těm nejúspěšnějším.

Existují desítky pracovišť, jak na ústavech AV, tak i na VŠ, která dosud bez jakýchkoliv smluvních vztahů úzce spolupracují, a to jak ve vědní, tak i v pedagogické oblasti a dosahují významných výsledků, přijímaných ve světě s respektem.

Další oblast, o které bych se chtěl na závěr zmínit, je oblast hodnocení výsledků vědecké práce. A jelikož jsem byl členem Akademického hodnotitelského grémia a zúčastnil jsem se hodnocení všech ústavů AV chemického zaměření, vím, jak náročná je práce mezinárodních komisí, které hodnotí jednotlivá pracoviště či ústavy.

Tak jako ústavy Akademie se připravují na další vlnu hodnocení, která bude následovat v nejbližších letech, tak i některé vysoké školy usilují o mezinárodní evaluaci, která by měla ukázat, které z fakult skutečně obstojí v mezinárodní konkurenci v době vstupu naší republiky do ES. Chtěli bychom, aby i na vysokých školách, tak jak se to připravuje na ústavech Akademie, mělo toto hodnocení vliv na přidělování finančních prostředků. Rovněž Univerzita Pardubice, resp. její Fakulta chemicko-technologická, usiluje o to, aby získala tento mezinárodní certifikát a zařadila se tak po bok uznávaných evropských univerzit. Její publikační výsledky a odezvy na její práce ve světě dávají předpoklad úspěšného dokončení evaluačního procesu. Půjde teď jenom o to, aby i MŠMT k těmto výsledkům přihlédlo a finančně posílilo právě ty fakulty, které dosahují velmi dobré úrovně. Stručně řečeno chceme, aby se i MŠMT dovědlo "kdo je kdo" ve vědě na našich vysokých školách.

prof. Ing. Jaroslav Churáček, DrSc. Katedra analytické chemie FChT

(Předneseno v Anežském klášteře v Praze dne 17. května 1999 na slavnostním valném shromáždění Učené společnosti České republiky, která byla založena 25. května 1994.)

Den studentské odborné a vědecké činnosti na dislokovaném pracovišti DFJP v České Třebové

Dne 19. května 1999 se na dislokovaném pracovišti v České Třebové uskutečnilo první setkání vysokoškolských studentů k odborné a vědecké činnosti na Dopravní fakultě Jana Pernera Univerzity Pardubice.

Setkání se zúčastnilo 34 studentů a pedagogů a bylo předneseno 13 odborných referátů. Tématické referáty obsahovaly širokou oblast a prezentovaly výsledky práce z oblasti využívání výpočetní techniky v materiálovém inženýrství v oblasti používání nových perspektivních materiálů ve stavbě a konstrukci silničních i kolejových vozidel, a to i v závislosti na možnostech jejich recyklace. Na setkání přijeli učitelé a studenti z Vysokého učení technického v Brně a také učitelé a studenti z Žilinské univerzity v Žilině.

Jednou z iniciátorek tohoto setkání byla paní doc. Ing. Eva Münsterová, CSc. z VUT Brno, která přispěla svými dlouholetými zkušenostmi. Pomoc poskytlo i město Česká Třebová, které pro všechny účastníky připravilo upomínkové dárky.

Studentská odborná a vědecká činnost je nedílnou součástí práce každé vysoké školy. Na dopravní fakultě, která byla založena před šesti lety v Pardubicích a stala se nedílnou součástí Univerzity Pardubice, nebyla dosud příležitost se studentské odborné činnosti v širším měřítku věnovat. Proto je důležitý tento počín dislokovaného pracoviště v České Třebové, který vytváří zárodek vzniku nové tradice na této fakultě.

Potěšitelný byl i zájem ze strany studentů, který jednoznačně prokázal, že této činnosti je třeba se věnovat a přes nepříznivé finanční podmínky vysokých škol hledat cesty k její realizaci. Je nezpochybnitelné, že investice do mladé technické generace se společností

mnohonásobně vyplatí.

doc. Ing. Břetislav Till, CSc.
vedoucí DP DFJP v České Třebové

>

Ocenění děkanovi Dopravní fakulty Jana Pernera prof. Ing. Milanu Lánskému, DrSc.

Rektor Vojenské Akademie v Brně pan plk. doc. Ing. Karel Kotek, CSc. předal na zasedání Vědecké rady Vojenské akademie dne 3. června 1999 děkanovi Dopravní fakulty Jana Pernera prof. Ing. Milanu Lánskému, DrSc. "Pamětní medaili Vojenské akademie v Brně" jako výraz ocenění zásluh o rozvoj vzájemné spolupráce Vojenské akademie a Dopravní fakulty Jana Pernera Univerzity Pardubice. Medaile byla udělena děkanovi při příležitosti jeho významného životního jubilea.

(mg)

Poslanec JUDr. Miloslav Výborný mezi studenty FES

Ve čtvrtek 6. května se v rámci seminární výuky předmětu Řízení měst a obcí sešel člen Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky JUDr. Miloslav Výborný s posluchači Fakulty ekonomicko-správní. Podělil se s nimi o své zkušenosti jak z výkonu poslanecké, tak starostenské funkce v nedalekém Heřmanově Městci.

V návaznosti na svůj pobyt na fakultě poskytl PhDr. Miloši Charbuskému, CSc. pro časopis "Územní samospráva v praxi" rozhovor, který pro jeho aktuálnost celý přetiskujeme.

Pane poslanče, jako jeden z mála členů Parlamentu ČR jste současně starostou obce. Jak se dají skloubit povinnosti poslance s výkonem starostenské funkce v Heřmanově Městci?

Především se domnívám, že je velmi žádoucí, má-li poslanec, ba i člen vlády, nějaké zkušenosti s prací v místním zastupitelstvu, případně i s prací starosty. A aniž bych v této věci uváděl nějaký kvantifikovaný průzkum, vidím, že postupně stále více poslanců přichází do sněmovny a stále více senátorů do senátu právě s těmito zkušenostmi. Pozitivně se to pak projevilo např. ve chvíli, kdy poslanecká sněmovna projednávala Vládní návrh koncepce reformy veřejné správy.

Konkrétně na položenou otázku bych chtěl říci, že současné skloubení povinností poslance s výkonem funkce starosty není ani ve světě nikterak neobvyklým a dokonce ani u nás nejsem jediným starostou, který by byl současně členem zákonodárného sboru. Existuje-li dobrá spolupráce mezi starostou a jeho zástupci, je tento souběžný výkon ku prospěchu obou těchto funkcí. Úplně pod čarou bych rád dodal, že je to i věc svým způsobem pro obec výhodná, neboť já plat starosty nepobírám.

Jaká upřesnění byste z pohledu starosty navrhoval provést ve stávajícím zákoně o obcích?

Jistě je možné každý zákon a také zákon o obcích upřesňovat a precizovat. Jistě bychom našli, a já nalézám v tomto zákoně celou řadu míst, kde přesnější úprava by byla ku prospěchu věci. Na druhou stranu není zákon o obcích tak chybný, že by způsoboval nefunkčnost místních samospráv. Je též nutno si uvědomit, že žádný zákon nebude nikdy dokonalý. V současné době bych nepovažoval za správné zákon o obcích novelizovat, přistoupil bych k novele nebo schválení nového zákona o obcích až v souvislosti s realizací reformy veřejné správy a s přechodem na nové krajské uspořádání.

Nedávno jste měl možnost setkat se s posluchači Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice. Jaký je Váš názor na jejich uplatnění po dokončení studia?

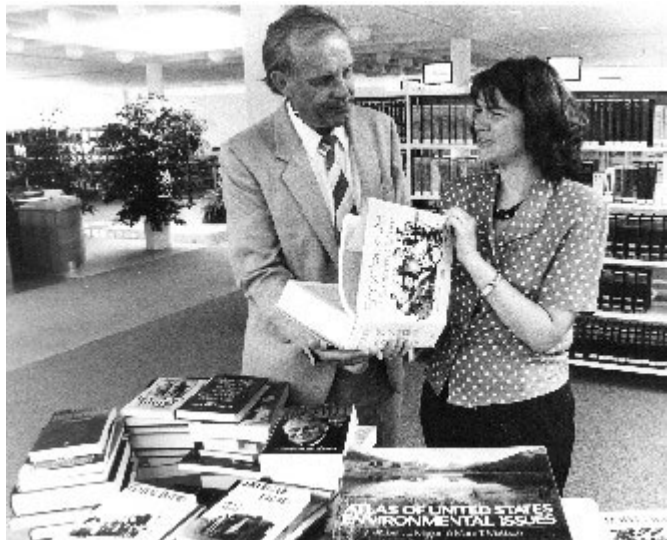
Byl jsem rád, že jsem se s posluchači Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice mohl sejit. Už to, že je možno na této fakultě studovat v oboru, který má připravit kvalifikované státní úředníky, je pozitivní krok. Já jsem přesvědčen, že kvalitních byrokratů v tom nejpravějším slova smyslu si každý stát musí vážit a také váží. A tak uplatnění najdou ti, kteří budou opravdu kvalitní. A to není jen o výsledcích zkoušek, ale o celkovém rozhledu.

Co byste popřál obcím a jejich občanům do magického roku 2000.

Jen samé dobré dny, ale to přeji i v každém jiném roce, protože já nic magického a zvláštního na čísle 2000 nevidím.

Návštěva kulturní atašé USA

Po květnové návštěvě zavítala na Fakultu ekonomicko-správní 7. července 1999 opět kulturní atašé amerického velvyslanectví v Praze paní Deborah McGeehon. Zatímco při jarním pobytu se analyzovaly možnosti vzájemné spolupráce i kontakty s Fullbrightovou nadací, na letní přivezla paní atašé hodnotný knižní dar. Skládal se z více než sta publikací, věnovaných americkým realitám z oblasti životního prostředí, techniky, soudnictví, ale také politiky a kultury. Za přítomnosti doc. Ing. Radima Roudného, CSc., doc. Ing. Zdeňka Dyrtra, CSc. a Ing. Evy Rubešové je na půdě univerzitní knihovny převzal děkan fakulty Ing. Josef Pešta, CSc.

O podnětech, které po úvodním setkání vedly k prohloubení vzájemných kontaktů, řekla Deborah McGeehon redaktoru Pardubických novin J. Jonášovi: "Při své návštěvě jsem byla mile překvapena jednak úrovní školy, ale také ochotou ke spolupráci." V otištěném rozhovoru zároveň vyzvedla možnost dalších aktivit, když zdůraznila: "Přijela jsem mimo jiné dohodnout účast naší ambasády na konferenci o etice, která se tady bude konat v listopadu".

Do budoucna si je tak třeba přát, aby navázané kontakty Fakulty ekonomicko-správní s velvyslanectvím USA dále pokračovaly ve prospěch jak pedagogického sboru fakulty, tak studentů.

PhDr. Miloš Charbuský, CSc.
Katedra veřejné správy FES

Terciární vzdělávání a regionální rozvoj

Úvodem

Společnost potřebuje schopné a odpovědné občany, hospodářství vyžaduje kvalitní pracovní síly, které adekvátně zvládnou problémy spojené s globalizací a rozvojem technologií. Ekonomický růst sám o sobě nemůže zajistit společenský rozvoj. Celosvětová vzájemná závislost a globalizace jsou hlavními silami, působícími na současný život. Důležité je porozumění globální dimenzi: zdůrazňuje skutečnost, že zvládnutí role občana musí být založeno na znalostech a pochopení různých způsobů života v jiných kulturách a pochopení způsobů spojitosti světových problémů s životem velkých nebo malých komunit a důsledků, které to pro ně má. Na respektování rozmanitosti je založeno také porozumění druhým. Porozumět světu a ostatním pomáhá vzdělání. Vzdělávání a odborná příprava se stávají prvotními hybateli společenského rozvoje.

Vzdělávání pro lidský rozvoj

Do popředí vystupuje pojetí vzdělávání jako jedné z dimenzí samotného života. Vzdělávání pro pluralismus není jen ochranou před násilím, ale i aktivním principem obohacování kulturního a občanského života společností dneška.

Koncept lidského rozvoje propojuje produkci a distribuci komodit s rozvíjením a využíváním lidských schopností. Podstatné je, že lidský rozvoj analyzuje závažné společenské problémy (ekonomický růst, obchod, zaměstnanost, kulturní hodnoty, politickou svobodu) z perspektivy člověka a zaměřuje se na rozšíření možnosti volby jedincem, který má vlastní úsudek a na základě něho umí jednat a spoléhat se sám na sebe v podmínkách rychlých proměn společnosti.

Vzdělávání pro lidský rozvoj je součástí nového přístupu k řešení společenských problémů, v němž vzdělávání není jen jedním z prostředků rozvoje, ale je jedním z jeho konstituujících se elementů a cílů.

Vzdělávání má poskytovat každému také nástroje pro utváření vlastního života. Lze považovat za pravděpodobné, že nejdůležitější "dovednosti" získanou během vysokoškolského studia je schopnost jedince citlivě reagovat na změny a rozpoznat příležitosti, jež se mu naskýtají.

Terciární vzdělávání

V členských zemích OECD se očekává na počátku 21. století nejen zvýšení poptávky po studiu adolescenty, ale rovněž ze strany dospělých, a to tempem, které nelze předvídat. Je rozšířen názor, že absolventi terciárního vzdělávání mají lepší vyhlídky účasti na trhu práce, lepší povolání, vyšší příjmy a menší riziko nezaměstnanosti. Terciární vzdělávání se postupně stává "místem, kde je třeba být, a zkušeností, kterou je třeba získat."

Ve vyspělých zemích se vytváří infrastruktura terciárního vzdělávání, vznikají nová vzdělávací zařízení se vzdělávacími programy, které reflektují potřeby studentů, jsou výsledkem místní iniciativy a zároveň reagují na potřeby podniků, profesí i jiné zájmy. Jako vhodnou formu by bylo možno označit distanční vzdělávání, které se dosud nestalo součástí hlavního proudu vzdělávání, ačkoli se v něm mohou studenti vzdělávat v čase a tempem, které si sami určí, a to doma, v knihovně nebo na pracovišti. Za významné považujeme, že usnadňuje přístup ke vzdělávání zralejším jedincům. Nutnost tvorby kvalitních studijních opor

a jejich didaktická rozpracovanost mohou vést i k optimalizaci terciárního vzdělávání v prezenčním studiu. Klíčovým znakem distančního vzdělávání je jeho pružnost a jeho akcent na využívání multimédií. Zejména v perspektivě celoživotního učení má proto obrovský potenciál. Považujeme za přínosné - i z hlediska financování - zvažovat kombinování forem studia. Bylo by tak možné částečně řešit růst poptávky po terciárním vzdělávání a s ním spojený nárůst finančních výdajů.

Klíčovou otázkou v souvislosti s rozšiřováním a diverzifikací terciárního vzdělávání je zřizování vzdělávacích zařízení v centrech menších územních celků. Tento cíl vzdělávací politiky se úspěšně realizuje například v Norsku, ve Švédsku, Finsku, Velké Británii a Německu, ale také v USA a Japonsku. Terciární vzdělávání se stává partnerem při vzniku nových průmyslových oborů a hraje tak důležitou roli v regionálním rozvoji.

Univerzita v regionu

Univerzity v regionu mohou integrovat místní vzdělávací systém tím, že budou fungovat jako centra pro studium, poskytovat možnosti dalšího vzdělávání dospělých a zároveň obohacovat a uchovávat místní kulturu. To však vyžaduje přijímat jako univerzitní učitele i intelektuálně vitální odborníky z hospodářských a dalších společenských sektorů, což zároveň usnadní vzájemnou komunikaci. Univerzity mohou účastí v mezinárodní partnerské spolupráci obohacovat hospodářský i společenský život regionu a zároveň tak posilovat svou intelektuální autoritu. Efektivní výsledky lze očekávat také při partnerství s většími (centrálními) institucemi, které jsou zaměřeny na vyšší úroveň studia a výzkumu. Eliminovat nelze ani možnosti využívat prestiže silnější partnerské instituce tím, že část své činnosti vyvíjí menší instituce v regionu pod jejím jménem. Recipročně mohou menší instituce poskytnout prostor pro netradiční přístupy a aplikace. Je totiž známo, že ve vzdělávacích zařízeních v centru je obtížnější rozvíjet vazby s místní komunitou a prosazovat inovace. Dynamické a flexibilní univerzity ve Skandinávii ukazují, že menší vzdělávací zařízení mohou dosahovat nejen pedagogického úspěchu, ale mít také příznivý dopad na region.

Vycházíme-li z toho, že:

- 1) Pardubice patří k rozvojovým regionům¹ České republiky,
- 2) cílem regionální politiky je přispívat k harmonickému a vyváženému rozvoji jednotlivých regionů a podporovat jejich hospodářský a sociální rozvoj,
- 3) účinným instrumentem rozvoje regionů je také realizace progresivní vzdělávací politiky,

je vhodné, aby se do rozvojových programových dokumentů regionu zařadilo - při respektování principu partnerství² - terciární vzdělávání na Univerzitě Pardubice.

Inspirovat se je možné v oblasti terciárního vzdělávání na příkladu norských regionálních kolejí, portugalských polytechnik a švédských oblastních univerzit.

Poznámky:

¹ Rozvojový region - nízká míra nezaměstnanosti, zájem zahraničního kapitálu, dynamický rozvoj služeb a cestovního ruchu, malý podíl problémových podniků

2 Princip partnerství - úzká spolupráce příslušných orgánů státní správy, samosprávy i dalších orgánů a institucí. A to jak na úrovni horizontální (např. spolupráce obcí a regionů mezi sebou), tak i vertikální (např. spolupráce ministerstev s regiony a obcemi)

Literatura:

1) Terciární vzdělávání ve vyspělých zemích: vývoj a současnost. Ústav pro informace ve vzdělávání, Praha 1997 (odpovědní pracovníci Jana Hendrichová, Ladislav Čerych)

2) Učení je skryté bohatství. Zpráva Mezinárodní komise UNESCO "Vzdělávání pro 21. století". Ústav pro informace ve vzdělávání, Praha 1997 (odpovědný pracovník Jiří Kotásek)

3) Kvalita vzdělávání - odpověď na výzvy budoucnosti. Ústav pro informace ve vzdělávání, Praha 1998 (překlad publikace: Quality and Relevance The Challenge to European Education Unlocking Europe's Human Potential, překlad Jan Kadečka, redakce Květa Goulliová)

doc. PhDr. Věra Poláčková, CSc. oddělení humanitních věd ÚJHS

Aplikovaná mechanika v dopravě '99

Dne 8. června se na Dopravní fakultě Jana Pernera uskutečnil seminář Aplikovaná mechanika v dopravě '99. Zorganizovala jej katedra provozní spolehlivosti, diagnostiky a mechaniky v dopravě a zúčastnili se jej odborníci z České republiky i ze Slovenska. Kromě naší školy zde byli zastoupeni pracovníci z Vojenské akademie Brno, České zemědělské univerzity v Praze, Technické univerzity Liberec a Slovenské technické univerzity Bratislava. Semináře se zúčastnili i výzkumní pracovníci některých podniků, např. Škoda Plzeň nebo Gumokov Hradec Králové.

Přednesené referáty se zabývaly vyšetřováním chování vozidel při jízdě po reálných nerovných vozovkách nebo naopak vyšetřováním namáhání vozovek nebo kolejí při působení dynamických sil. V této souvislosti byly nastíněny i některé možnosti zvyšování kapacity nákladních automobilů. Jeden referát byl věnován aplikaci mechaniky při analýze dopravní nehody - střetu vozidel. Další práce se zabývaly vyšetřováním kinematických veličin nebo napětí v součástech dopravních prostředků, měřením účinku vozidlových brzd nebo vyšetřováním kmitání některých dílů motorových vozidel.

Na semináři byly zastoupeny jak příspěvky zabývající se počítačovým modelováním nebo analytickým řešením daných problémů, tak i práce experimentální. Celkem odeznělo 15 příspěvků a jejich texty byly vydány ve sborníku. Účastníci semináře se shodli v názoru, že bude účelné takováto setkání konat periodicky.

doc. Ing. Jaroslav Menčík, CSc.
Katedra provozní spolehlivosti, diagnostiky a mechaniky
v dopravě DFJP

EKOMA '99 se vydařila

Ve dnech 7. a 8. září 1999 uspořádala Katedra ekonomiky a managementu chemického a potravinářského průmyslu Fakulty chemicko-technologické při příležitosti 35. výročí svého

založení vědeckou konferencí s mezinárodní účastí Ekonomika a management podniků v podmínkách jejich restrukturalizace - EKOMA'99. V hotelu Technik v Lázních Bohdaneč se setkala na 120 účastníků ze škol a průmyslových podniků z České republiky, Slovenska a Německa. Cílem konference byla výměna poznatků a zkušeností mezi pracovníky vysokých škol a průmyslových podniků z průběhu restrukturalizace naší podnikohospodářské sféry.

V úvodním projevu plenárního zasedání vystoupil děkan FChT doc. Ing. Josef Kotyk, CSc., který připomněl historii ekonomické výuky a vývoj katedry v rámci fakulty za celé období její existence. Přednosta okresního úřadu Pardubice Ing. Michal Rabas zmínil určitou paralelu mezi restrukturalizací podnikové sféry a veřejné správy. O hostitelských městech pak pohovořili primátor města Pardubic Ing. Jiří Střítecký a starostka města Lázně Bohdaneč Ing. Květoslava Jeníčková. Za průmyslovou sféru pozdravil konferenci generální ředitel odštěpného závodu Synthesia a.s. Aliachemu Ing. Petr Hojer, CSc., který připomněl dlouholetou odbornou spolupráci katedry s podnikem a úspěšné působení celé řady absolventů katedry na různých funkcích v Synthesii. V závěru úvodního bloku vedoucí katedry ekonomiky a managementu chemického a potravinářského průmyslu Ing. Hana Lošťáková, CSc. připomněla stručně historii katedry a její současné pedagogické a vědeckovýzkumné aktivity.

V odborné části plenárního zasedání vystoupil nejprve poslanec Parlamentu ČR a místopředseda jeho rozpočtového výboru Ing. Michal Kraus s příspěvkem o některých problémech a dalších perspektivách rozvoje českého hospodářství. O privatizaci, rozvoji a restrukturalizaci úspěšného českého chemického podniku Bochemie Group hovořil její generální ředitel Ing. Ladislav Kraus. S mimořádně zajímavým příspěvkem přijel na konferenci Prof. Dr. Reinhardt Schmidt, vedoucí katedry bankovníctví a finančního řízení z University Martina Luthera Halle-Wittenberg z Německa, který hovořil o metodických otázkách finanční analýzy a předvedl praktickou ukázkou srovnávací analýzy 22 velkých západoevropských chemických společností.

V úterý odpoledne a ve středu po celý den pak pokračovalo jednání konference v jednotlivých tematických okruzích, a to strategickém řízení podniků, marketingu, logistice, finančním managementu a informačních systémech na podporu rozhodování. Na konferenci bylo přihlášeno celkem 73 odborných příspěvků, z nichž většina odezněla ve

vystoupení jednotlivých účastníků. Všechny odevzdané příspěvky budou otištěny ve sborníku, který bude účastníkům konference zaslán po vytištění.

Jak mohla konstatovat v závěru konference vedoucí katedry Ing. Lošťáková, cíle konference se podařilo naplnit a byly navázány i užitečné kontakty mezi teoretickou sférou a průmyslovou praxí. K úspěšnému průběhu konference přispělo i příjemné prostředí v hotelu Technik a vydařený společenský večer. Nechyběly hlasy mnoha účastníků, kteří organizátorům doporučovali podobné setkání uskutečnit rozhodně dříve než za tradičních 5 let.

V návaznosti na konferenci EKOMA'99 uspořádala katedra ve čtvrtek 9. září setkání se svými absolventy, kterého se zúčastnilo více než 50 absolventů různých ročníků od prvních v roce 1969 až po poslední z loňského roku. Setkání se zúčastnil děkan FChT doc. Ing. Josef Kotyk, CSc., který hovořil o historii školy od jejich počátků až do současnosti. Dále seznámila vedoucí katedry Ing. Lošťáková účastníky se současnými členy katedry, s její starší a nejnovější historií a se změnami, které se na katedře uskutečnily v oblasti pedagogické i vědecké práce. Mohla při tom odkázat i na brožuru, kterou katedra k 35. výročí založení vydala. V následné diskusi zazněla celá řada otázek i připomínek, týkajících se možnosti dalšího vzdělávání na katedře a vzájemné spolupráce při zajišťování odborných praxí, semestrálních projektů a diplomových prací dalších studentů katedry. Po besedě s učiteli katedry následovala exkurze do nové knihovny a do nových prostor katedry. I toto setkání se vydařilo, neboť upevnilo vzájemné a oboustranně prospěšné vazby mezi pedagogy a absolventy. Většina účastníků projevila přání takové setkání v brzké době zopakovat.

Rok na Univerzitě Paula Valéryho v Montpellieru

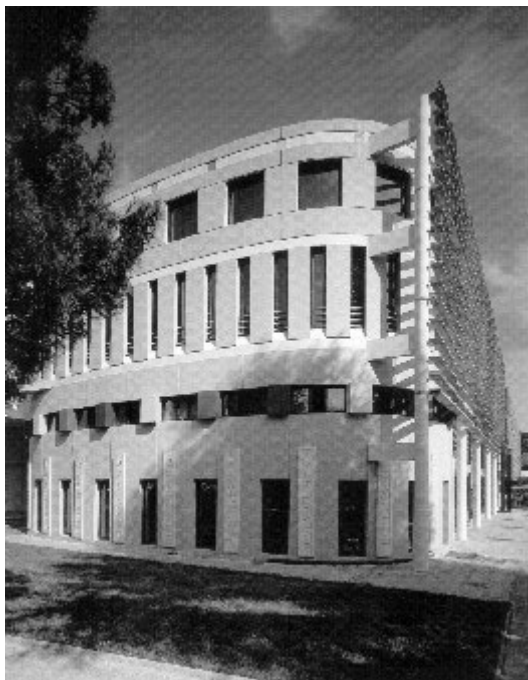
Přes nemalou vzdálenost, která odděluje české země a metropoli francouzského Languedocu, existovaly mezi oběma místy kontakty již od středověku. V českém povědomí žije sláva starobylé lékařské fakulty, a to navzdory tomu, že zdejší věhlasní lékaři Jean Hake a Guy de Chauliac, kteří se roku 1340 ujali léčení levého oka Jana Lucemburského, patrně přispěli svým dílem k panovníkově slepotě. Hodně českých čtenářů zná románovou epopej Roberta Merla, jejíž druhý díl nazvaný *V rozpuku mládí* se v Montpellieru odehrává. Méně se u nás ví, že na zdejší lékařské fakultě v třicátých letech 16. století studoval a dosáhl doktorátu autor románu *Gargantua a Pantagruel* Francois Rabelais a že zde o dvě století později působil Paul Barthez, objevitel vitalismu. Lékařská fakulta (původně "lékařská škola") je nejstarší; právnická ("école de droit") se připomíná roku 1160 a filosofická ("faculté des arts") vznikla roku 1242. Dne 26. října 1289 se bulou papeže Mikuláše IV. fakulty spojily - zrodila se univerzita. Ve Francii patřila k nejstarším - předešly jí pouze univerzita v Paříži a v Toulouse. Roku 1421 došlo k jejímu rozšíření o fakultu teologickou, fakulta přírodovědecká vznikla na počátku 19. století, pak následovala ještě fakulta farmaceutická. Roku 1970 se fakulty osamostatnily a daly tak vzniknout třem samostatným univerzitám.

Filosofická fakulta obdržela oficiální označení "Université Mont-pellier III" a přijala jméno rodáka z nedalekého Sete, básníka Paula Valéryho (1871 - 1945), který kdysi v Montpellieru studoval. V lednu 1998 měla Univerzita Paula Valéryho, nabízející studium klasických a moderních jazyků, literatur, filosofie, historie, geografie, dějin umění, etnologie, sociologie, psychologie, informatiky, hudby, zeměpisu, aplikované matematiky a ekonomických věd 19 680 studentů (z toho 18 035 v samotném Montpellieru, 1 496 na detašovaném pracovišti v Nimes a 149 v Béziers), působilo zde 564 vyučujících.

Univerzitní kampus se nachází v severní části města, rozkládá se na ploše více než 10 ha, moderní pavilony (mj. univerzitní knihovna se zhruba 400 000 svazky a nepřijemným ředitelem, počítačové středisko, internetové pracoviště, areál s unikátními odlitky antických plastik) jsou prostoupeny zelení - borovicemi, vavříny, cypřiši, mimózami, magnóliemi. Studenti mají k dispozici menzu se třemi jídelnami, desítky občerstvovacích automatů, dvě bistra, k relaxaci přispívají travnaté plochy a hlasitý pokřik cikád. Tělocvičny, bazén a hřiště jsou součástí kolejí.

Organizace univerzity, studií i vědeckého života je zde ve srovnání s českými zvyklostmi odlišná. Na první pohled je patrná naprostá nezávislost jednotlivých pracovišť, což je občas na škodu věci, neboť ne vždy se mezi sebou dokáží včas a efektivně domluvit. Univerzita III se skládá ze 6 oddělení zvaných UFR, Unité de Formation et de Recherche, a jednoho oddělení zvláštního jménem LEA (Langues étrangères appliquées) - posluchači zde studují ekonomické

vědy v kombinaci s cizími jazyky. V ostatních případech (UFR 1 = literatura, umění, filosofie, lingvistika; UFR 2 = angličtina, germanistika, slavistika a orientalistika; UFR 3 = humanitní vědy a ekologie; UFR 4 = ekonomické, sociální a matematické vědy; UFR 5 = sociální vědy; UFR 6 = románské a středomořské jazyky) je studium jednooborové. Naprosto odlišná je rovněž organizace vlastního studia, které je rozděleno do tří cyklů: 1. cyklus (DEUG, Diplome d'études universitaires générales) trvá pouhé dva roky; zdá se, že právě odtud pochází největší počet nezaměstnaných mladých vysokoškoláků. Druhý cyklus je zakončen buď licencií (licence) po 3. roce studia, nebo magisterskou zkouškou (maitrise) po 4. roce. Třetí cyklus představuje různé formy postgraduálního studia (DEA = Diplome d'Etudes Approfondies; DESS = Diplome d'Etudes Supérieures Spécialisées, to odpovídá našemu doktorskému studiu). K hodnocení posluchačů slouží stupnice od 1 do 20; k tomu, aby student uspěl, potřebuje získat u zkoušky alespoň 10 bodů, při postupu do dalšího ročníku je však možná určitá míra kompenzace mezi bodovými zisky z jednotlivých předmětů. Univerzita Paula Valéryho nabízí u většiny oborů též dálkové studium, o to se však stará zvláštní studijní oddělení, které řídí jak organizaci studia, tak komunikaci mezi posluchači a vyučujícími.

Ačkoli z celkového počtu posluchačů je 2 245 cizinců (studují zde zástupci 119 národů), studentů z Čech najdeme jen pár - ostatně na jihu Francie jich nestudovalo nikdy mnoho. Přesto existuje poměrně živá spolupráce mezi Univerzitou Paula Valéryho na jedné a Filosofickou fakultou Karlovy univerzity či Pedagogickou fakultou Slezské univerzity v Opavě (pracoviště Ostrava) na straně druhé. Jednou z

forem kooperace mezi oběma zeměmi je rovněž existence české sekce patřící do departmentu slovanských jazyků, tedy k UFR 2. Její počátky spadají do šedesátých let - tehdy měla také nejvíce posluchačů. K výraznému zkvalitnění výuky došlo bezprostředně po listopadu 1989, kdy se vedoucí sekce stala docentka Francoise Mayer. F. Mayer vypracovala kvalitní učební program, zakotvený nejen ve výuce jazyka, ale rovněž reálií, především historie a literatury. Je rovněž autorkou učebnice češtiny. Po jmenování paní Mayer ředitelkou pražského CEFRESu ji zastupovaly nejdříve lektorky Anna Uvirová a Andrea Burová, v akademickém roce 1995-96 a 1996-97 pak profesor Masarykovy univerzity v Brně Petr Horák. Pana profesora jsem vystřídala v září 1997. Lektorkou byla jmenována Mgr. Marcela Poučová z Brna. V akademickém roce 1997-98 se do kurzů vypsanych sekcí zapsalo kolem stovky posluchačů.

Rok strávený na jihu Francie byl krásný, přínosný po stránce pedagogické, badatelské i obecně lidské. Pravda, problémů byla řada - pramenily jednak z mého nedokonalého smyslu pro orientaci (po kampusu jsem v prvních dnech doslova bloudila), dále z probíhající reformy univerzitního studia ve Francii, jež má univerzitní studia učinit kompatibilními s vysokoškolským studiem v Anglii, Itálii a Německu, a především z nedokonalé komunikace mezi jednotlivými pracovišti univerzity. Zanedbatelná nebyla ani skutečnost, že francouzský zájem o Českou republiku je ve srovnání s přelomem 80. a 90. let výrazně nižší. To se projevilo jak v postojích některých pedagogů k české sekci, tak ve zmenšujícím se přílivu finančních prostředků. V zájmu objektivity dodejme, že česká strana dělá poměrně málo pro to, aby klesající zájem zvýšila či alespoň udržela na potřebné úrovni.

Přesto studenti, kteří si češtinu a české reálie vybrali, pracovali se zájmem a občas znalostmi o české kultuře, politice (sledovali se zaujetím politickou krizi na podzim 1997), ekonomice a především o Praze doslova překvapovali. Informace načerpali někteří během pobytu v České republice, všichni pak díky četbě: sama knihovna české sekce je mimořádně bohatá, bohemika najdeme v knihovně univerzitní a ojedinele i v městské. Silným motivačním prostředkem ke studiu češtiny byla zpravidla návštěva Prahy, města, které je Francouzi vnímáno jako mimořádně krásné město a průsečík tří kultur - německé, české a židovské. Všichni posluchači znali Franze Kafku, méně již Franze Werfela, Maxe Broda a další představitele německé pražské literatury. Z jazykově českých autorů je znám Jaroslav Hašek, populární je Bohumil Hrabal, jehož všechny práce jsou dostupné ve francouzském překladu, a Milan Kundera, vnímaný však po právu již jako autor francouzský. Z českých hudebníků znali studenti zpravidla Janáčka (žanasek po francouzsku), z filmařů Formana. Líbily se i jeho starší filmy (hlavně Lásky jedné plavovlásky), u nichž však bylo třeba vysvětlujícího

komentáře. Obávám se, že význam a plný dosah výrazů jako internát (ten studenti považovali za nápravný ústav), vychovatelka či soudruh ředitel zůstal mladým Francouzům utajen.

Francouzský student je ve srovnání s českým samostatnější (jak intelektuálně, tak sociálně), zvědavější, schopný se orientovat v nástrahách, jež mu studium i praktický život klade. Na snahu zavádět do studia další poplatky či zvyšovat stávající reagují okamžitě studentské odbory. Ty své členy získávají hned po zapsání na univerzitu - často velmi razantním a pro nás nezvyklým způsobem. Studentští odboroví předáci vysvětlují svým novým kolegům všechny možnosti, jichž mohou využívat - včetně výhod materiálních. Což je někdy nezbytné, neboť hodně studentů studuje zcela nezávisle na rodičích a jejich peněženec.

Jazykové vybavení francouzského vysokoškolačka je srovnatelné s aktuální situací u nás: převládá angličtina, zájem je o italštinu, španělštinu, ze slovanských jazyků především o ruštinu.

Srovnávat postavení českých a francouzských vysokoškolských pedagogů dost dobře nejde - nesrovnatelné je především z ekonomického aspektu. Asistentem či odborným asistentem je člověk dva, maximálně tři roky (ve věkové kategorii nad 35 let se nevyskytují). U svých francouzských kolegyň jsem nikdy neodhadla, jsou-li svobodné, vdané, bezdětné či obdařené potomstvem... O rodině nikdy nemluvily. Postavení vysokoškolského učitele je prestižní, dobře placené, ale zavazuje.

Ačkoli je všeobecný kulturní rozhled mladých Francouzů vcelku uspokojivý, u českých studentů je - objektivně vzato - větší, alespoň pokud se humanitních věd (především dějin světové literatury) týče. Nicméně zatímco v Čechách stále převládá tendence k pamětnímu učení, mladý Francouz dokáže tvořivým způsobem a za minimální pomoci svého učitele zpracovat zadané téma a s výsledky svého studia jasně a přehledně seznámit své kolegy. Žádné referáty založené na jediné přečtené knize či pouhém článku a přečtené monotónním hlasem z kusu papíru, ale logicky postavený výklad vycházející snad ze všeho dostupného materiálu, opřený o pevnou a promyšlenou osnovu. Karteziánská tradice se zde nezapře. Jen spěchat na jihofrancouzské studenty nelze - sama jsem se o tom přesvědčila, když jsem se dožadovala referátu z týdne na týden. Černovlasý mladík mi s úsměvem odpověděl: Ale Madame, tady jste na Jihu... Na Jihu se skutečně žije zvolna a s dobrou náladou.

doc. PhDr. Milena Lenderová, CSc.
ředitelka Ústavu jazyků a humanitních studií

Devátá výstava v Galerii Univerzity Pardubice - "Hollarka" v Pardubicích

V úterý 7. září v 17 hodin se v Galerii Univerzity Pardubice uskutečnila již devátá vernisáž. Tentokrát se na akademické půdě představují se svými pracemi studenti Výtvarné školy Václava Hollara z Prahy.

Na otevření výstavy se setkaly tři generace - studenti, jejichž průřez práce galerie představuje, jejich pedagogové a žáci výtvarného oboru Základní umělecké školy v Polabinách, kteří možná o dráze umělce teprve uvažují.

I tato výstava odpovídá zcela duchu a statutu univerzitní galerie - totiž umožňovat výtvarným umělcům vystavit svá díla a poskytnout studentům a občanům regionu širší pohled na současné výtvarné umění s důrazem na tvorbu mladých a méně známých výtvarníků z České republiky.

Čím to?

Výtvarná škola Václava Hollaru - čtyři slova, která jsou velmi často zužována na jedno jediné synonymum "hollarka", v sobě slučují dva hlavní fenomény - atmosféru a tradici. Ať byla doba jakákoliv, ani jeden z nich se ze školy nevytratil a i v současné době jsou tyto hodnoty - ač nehmotné - velmi hmatatelné. Tradice souvisí s léty existence školy, vždyť její počátek leží v roce 1921, kdy byla založena Státní grafická škola. Tehdy řešila nově vzniklá republika potřebu mít vlastní odborníky umělecko řemeslných oborů spojených s tiskem, knihařským řemeslem, užitou grafikou a fotografií.

V roce 1949 se ze Státní grafické školy stala Vyšší škola uměleckého průmyslu, a ta byla v roce 1954 rozdělena na Střední odbornou školu výtvarnou a Střední průmyslovou školu grafickou. Poslední změnou - po listopadové revoluci - bylo přejmenování první z obou škol na Výtvarnou školu Václava Hollaru. Absolvent čtyřletého studia zakončeného maturitou musí zvládnout výtvarnou a technickou práci v oboru propagační grafiky.

Hlavním předmětem je návrhové kreslení. Jeho cílem je naučit studenta samostatně vytvořit technicky realizovatelný návrh na dané téma, případně plakát, včetně doprovodných reklamních forem. Skladba ostatních předmětů je zcela podřízena tomuto účelu. V počátcích studia je to přípravné kreslení, v němž studenti směřují od kresby podle skutečnosti přes barevná praktická cvičení a základy kompozice k tvarovému zjednodušení a symbolice. Ve figurálním kreslení je třeba zvládnout stavbu lidské figury a její anatomii.

Kromě toho se studenti seznamují s grafickými technikami, základy fotografie, s typografií a prací na počítačích Macintosh v programech QuarkXPress Photoshop a Illustrator. Právě počítačové vybavení pro výuku dosáhlo v posledních letech bouřlivého rozvoje, takže každý absolvent může opustit školu se solidními dovednostmi v tomto oboru. I přes současný počítačový trend není opomíjena ani výuka písma, včetně jeho konstrukce a vývoje. A protože jde o střední školu, absolvují zde studenti i všeobecně vzdělávací předměty, zejména jazyky. Celé čtyři roky se také seznamují se základy dějin umění.

Je obvyklé, že úkoly, kterými se studenti vyšších ročníků zabývají, jsou konkrétní. Ať už jde o návrh knižní obálky, nebo firemní značky, plakátu, billboardu a poutače, jsou zadávány k aktuálnímu události v kultuře a sportu, tématům z oblasti ekologie nebo reflexe nebezpečí ohrožující lidstvo - drogy, AIDS, rasismus.

Při propojení školní výuky s praktickým životem nezůstává pouze u grafických návrhů. V posledních letech studenti navrhovali a zároveň i realizovali několik velkoplošných malířských výzdob interiéru. Při práci na podobných úkolech si studenti zvykají na týmovou práci a učí se respektovat autorský návrh. Pro jejich další vývoj je příjemné a povzbuzující vidět za sebou hmatatelný výsledek

Přijďte se podívat do Galerie Univerzity Pardubice seznámit se a setkat se s některými z nich..

Výstava potrvá do 11. listopadu t. r. a je otevřena denně od 8 do 18 hodin, v sobotu od 8 do 12 hodin, shodně s provozem Univerzitní knihovny, v níž je umístěna.

(vw)

Vysokoškolský umělecký soubor Pardubice závěr sezóny - vrchol aktivity

V období posledních měsíců před prázdninami bývá vždy VUS na vrcholu své celoroční aktivity. I letos tomu nebylo jinak. Maratón vedlejších akcí právě skončil.

Byl odstartován tradičním Májovým koncertem 6. května na zámku v Rytířském sále, kde VUS předvedl řadu premiérových skladeb. V nádherném prostředí tohoto sálu obzvláště vynikl zpěv ali-kvótních tónů v podání hosta, kterým tentokrát byl komorní sbor KVINTUS Liberec.

Hned o týden později si mnozí zpěváci našeho sboru znovu připomněli skvostné dílo Antonína Dvořáka - Stabat Mater, neboť si zazpívali ve 120 ti členném sboru z celých východních Čech v Třebechovicích pod Orebem v kostele sv. Ondřeje spolu s Filharmonií Hradec Králové.

Festival Jaro se otevírá ve dnech 21. - 22. května v Poděbradech a Chlumci nad Cidlinou byl věnován dílu žijícího českého skladatele Zdeňka Lukáše. V hodnocené přehlídce VUS obdržel cenu za kultivovaný sborový projev.

Spolupráce s profesionálními tělesy - to je chloubou pardubického VUS.

Posílení o zpěváky z Pardubického komorního sboru jsme provedli 29. května s Komorní filharmonií Pardubice ještě jednou dílo Jana Václava Stamice - Missa solemnis, a to v Prachaticích na otevření Festivalu duchovní hudby. V loňském roce jsme společně tuto skladbu dokonce nahráli na CD.

Další spolupráce s Komorní filharmonií byla při nastudování a provedení díla Bohuslava Martinů - Pocta ke svatému Jakubu v červnovém abonentním cyklu.

18. června jsem znovu zpívali v Trutnově na pozvání Městského kulturního střediska. Koncert se měl sice konat v městském parku, ale díky obrovskému lijáku jsme se opět uchýlili do koncertní síně, kterou již dobře známe.

24. - 27. června VUS absolvoval festival Akademická Banská Bystrica.

Na tento slovenský studentský festival, který vznikl jako obdoba našeho IFAS Pardubice, se vždycky nesmírně těšíme, protože za ta léta máme v Banské Bystrici spoustu přátel a vozíme si odtud nejen mnoho krásných zážitků, ale mnohdy i některou z cen. I tentokrát jsme se umístili ve zlatém pásmu a odvezli si cenu za nejlepší provedení skladby s duchovní tematikou.

První prázdninové dny jsme přivítali v Pardubicích milého hosta z Francie - smíšený sbor z Orléans "Francis Poulenc", oplátkou za návštěvu našeho sboru při oslavách Johanky z Arku v květnu 1997. Během čtyř dnů se uskutečnily koncerty v Třebechovicích a v Pardubicích za účasti představitelů obou měst, na nichž společně vystoupily oba sbory. Pro hosty VUS připravil bohatý program v podobě návštěvy kulturních památek i opékání selete.

Naši přátelé odjížděli a nešetřili slovy chvály na pobyt u nás v Pardubicích.

Všem pracovníkům univerzity, kteří pomohli při zajištění pobytu tohoto partnerského sboru z Francie, srdečně děkuji, zvláště pak týmu pana Kobery a pracovnícím kolejí.

Ing. Alena Mejstříková
předsedkyně VUS

Za Průkazem studenta

Vše začalo schválením nového Zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách. Zákon definuje Průkaz studenta (PS) jako "doklad, který student obdrží po zápisu do matriky studentů". Tato zcela nepřesná a dále již neupřesněná definice průkazu poskytuje velice široké možnosti realizace. Průkazem studenta tak může být cokoli, od kopretinky až po vysoce moderní kryptovací čipové karty.

Zpočátku se zdálo, že tento nedostatek zákona napraví snaha MŠMT o vytvoření alespoň nějaké koncepce. První seminář k této problematice se konal 23. 9. 1998 v budově MŠMT. Na tomto semináři byly zastoupeny všechny vysoké školy a svá řešení zde prezentovalo hned několik firem. Bohužel nebylo možné dojít k nějakému jednotnému řešení. Pracovní skupina, která vzešla z tohoto jednání, pověřila na svém jednání 19. 10. 1998 zástupce ČVUT vypracováním návrhu grafické podoby Průkazu studenta. Grafický návrh ČVUT ovšem v žádné variantě nesplnil požadavky ani z hlediska obsahu či vzhledu. Další jednání se již neuskutečnilo a MŠMT přestalo mít o dění okolo PS zájem. Byly sice zřízeny www stránky (viz <http://www.msmt.cz/cp1250/skupina3/Veda/DomPr/zakon/prukstu.htm>) k této problematice, ale přes četné mé výzvy nejsou již více jak půl roku nijak aktualizovány.

Jediný závěr z těchto jednání je konstatování, že všichni studenti musí být vybaveni PS nejpozději do 1. března 1999. "Vysoká školo, čiň se, jak umíš!"

Výchozí stav na Univerzitě Pardubice (UPa) byl následující: SKM pořídila nový bezstravenkový stravovací systém, ke kterému byly dodány bezkontaktní čipové karty. Potisk čipových karet pro stravovací systém se bohužel již nepodařilo stornovat, a tak tyto karty byly dodány s oboustranným potiskem. Ke všemu ještě s reklamou firmy dodávající tento systém na stejné straně, jako je evidenční číslo karty. Byla navázána spolupráce se Západočeskou univerzitou Plzeň (ZČU) a současně s tiskárnou cenin Victoria Security Printing Praha (VSP). Západočeská univerzita měla již zkušenosti s čipovými kartami a snímači a také s potiskem těchto karet. Tiskárna VSP se nabídla, že vypracuje návrh cenově dostupné validační známky s ochrannými prvky pro Průkaz studenta.

Bylo rozhodnuto realizovat PS vlastními silami za využití všech možností již pořízených čipových karet. Problém potisku karet byl vyřešen potiskem plastových přelepky. Ještě v měsíci listopadu 1998 bylo vypsáno výběrové řízení na dodavatele tiskárny. V prosinci bylo na Centrum informačních technologií (CIT) dodáno pracoviště pro personalizaci karet - tiskárna ImageCard Select pro potisk karet, SW a digitální fotoaparát Olympus C-840L. Ing. Komárková z Centra informačních technologií UPa zpracovala několik grafických návrhů PS a formulář pro jeho vystavení. Vedení UPa vybralo jeden návrh a bylo rozhodnuto o realizaci čtyř barevných variant a o údajích na PS. Již v únoru 1999 byly na studijní oddělení předány první vytištěné přelepky pro PS.

PS je tvořen čipovou kartou opatřenou personifikovanou plastickou přlepkou s barevnou fotografií a osobními údaji. Přlepka s údaji se vylepuje na přední stranu čipové karty (přes znak univerzity). Strana s evidenčním číslem karty se nesmí přelepit. Evidenční číslo slouží k vydávání jídel při poruše stravovacího systému nebo při výpadku energie v menze. Tento průkaz nebyl prozatím opatřen validační známkou s označením akademického roku. Jeho platnost byla omezena do konce měsíce srpna 1999.

Mezitím nastalo období jednání se zástupci dalších vysokých škol o návrhu validační známky a s dalšími organizacemi o akceptování PS místo papírového potvrzení o studiu. Bylo jednáno o dalším využití průkazu v rámci univerzity. Vzhledem k tomu, že MŠMT nepředložilo školám žádnou koncepci ani se nesnažilo o sjednocení návrhu PS, je velice obtížné vyjednávat o jeho akceptování v širším než regionálním nebo lokálním rozsahu. Ještě před letošními prázdninami přislíbil jeho uznávání Dopravní podnik města Pardubic (DPmP). Bohužel došlo ke změně vedení DPmP a při dalším jednání v měsíci srpnu se vše vrátilo na výchozí pozici a nyní je nutno opět jednání obnovit.

V současnosti slouží PS k výdeji stravy a pro doplňkový prodej v menze, jako čtenářský průkaz do Univerzitní knihovny a ubytovací průkaz VŠ kolejí. PS rovněž slouží místo

potvrzení o studiu pro vydání mezinárodní slevové karty ISIC pro studenty. Nyní se připravuje zprovoznění a ověřovací provoz systému vstupu na vybrané počítačové učebny s využitím snímačů a PS.

Společně se ZČU Plzeň a tiskárnou VSP Praha byl dokončen návrh validační známky pro PS a zadána její výroba. Dodatečně se k tomuto návrhu připojily další vysoké školy, což přispěje nejen ke sjednocení alespoň nějakého prvku PS, ale i k nižší ceně přelepky při dodržení určité kvality a počtu použitých ochranných prvků. O validační známku na příští akademický rok mají zájem i další VŠ.

Validační známka slouží k prodloužení platnosti PS na další akademický rok, tedy 1999/2000, a vylepuje se na pravý okraj přední strany průkazu studenta. Studenti obdrží validační známku při zápisu do ročníku. Studenti prvních ročníků obdrží validační známku současně s PS. Při poškození PS nebo validační známky pozbývá PS platnosti a je nutno požádat o vystavení nového PS nebo o novou validační známku, a to na příslušném studijním oddělení.

Další informace, příp. vzory PS na Univerzitě Pardubice a vzor validační známky pro tento akademický rok naleznete na [www stránkách CIT UPa](http://cit.upce.cz) (<http://cit.upce.cz>) nebo získáte na všech studijních odděleních.

Průkaz studenta se stal platným dokladem o studiu a věřím, že se jeho využití bude i nadále rozšiřovat nejenom na naší univerzitě, ale i mimo ni.

Mgr. Martin Boka
vedoucí Centra informačních technologií UPa

Datová a telefonní síť Univerzity Pardubice a její rozšiřování

Zasíťování vysokoškolských kolejí

Objekty Univerzity Pardubice (UPa) jsou rozptýleny v těchto lokalitách: Pardubice-Stavařov, Pardubice - náměstí Čs. legií, Pardubice - Štrossova ulice, Doubravice, Česká Třebová a Praha. V letech 1996 až 1998 byly v lokalitách Stavařov, nám. Čs. legií a Doubravice vybudovány lokální datové a telefonní rozvody, a tyto lokální sítě jsou propojeny radioreleovými pojítky MINILINK C. V těchto lokalitách jsou nainstalovány i jednotlivé části distribuované telefonní ústředny Ericsson MD110. Lokální rozvody jsou realizovány jako strukturovaná kabeláž systému ACO (AMP Communications

Outlet). Systém ACO je moderní, spolehlivý a flexibilní strukturovaný kabelový systém, jehož základem je modulární ukončovací blok, přes který se podle požadavků instaluje správný ACO modul. Zasouvací modul s pozlacenými kontakty je možné i za plného provozu sítě zaměnit za jakýkoliv jiný z palety 400 typů, přičemž jsou podporovány všechny současné normy a protokoly používané pro přenos dat, hlasu a obrazu, a to i ve dvojitých modulech. Jednotlivé komponenty kabeláže již dnes splňují požadavky kategorie 7 (jsou testované až do frekvence 600Mhz). Na realizaci datové a telefonní sítě UPa, telefonní ústředny a propojení jednotlivých lokalit bylo vynaloženo přibližně 50 mil. korun.

Česká Třebová je připojena do univerzitní sítě prostřednictvím sítě CESNET. Štrossova ulice (KBBV) je prozatím připojena pomocí modemu a dialup připojení přes CESNET.

Správu datové a telefonní sítě zajišťuje na Univerzitě Pardubice Centrum informačních technologií (CIT). CIT rovněž zajišťuje správu domény UPCE.CZ. Datová síť UPa je připojena prostřednictvím sítě TEN-155 CZ (<http://www.ten.cz>) do celosvětové sítě Internet. Na univerzitě je rovněž umístěn uzel komerční sítě CESNET, který je také spravován pracovníky CIT. Síť TEN-155 CZ a CESNET provozuje sdružení CESNET z.s.p.o., které založily všechny vysoké školy v ČR. Připojení do sítě TEN-155 CZ přináší univerzitě přístupovou linku o rychlosti 34 Mb/s a je podmíněno dodržováním Zásad přijatelného užití (<http://www.ten.cz/doc/podminky.html>), tj. využíváním pro vědecké a výzkumné účely. Užívání počítačové sítě Univerzity Pardubice upravuje Směrnice č. 13/1998 (<http://cit.upce.cz/pravidla98.html>), která je závazná pro všechny uživatele datové sítě UPa.

V plánu realizace na rok 1999 až 2001 je dobudování strukturované kabeláže ve zbývajících budovách UPa (především DFJP) a v jednotlivých blocích vysokoškolských kolejí. V průběhu měsíce srpna a září 1999 je budována strukturovaná kabeláž ve 2. až 6. patře bloku A VŠ kolejí. Pro realizaci byla ve výběrovém řízení vybrána firma NETPROSYS, s.r.o., která je partnerskou firmou AMP v ČR. Datový rozvaděč je umístěn ve 4. patře. V každém pokoji je umístěna datová zásuvka, která může být podle potřeby osazena insertmodulem data/data (2× PC), data/telefon (1× PC + 1-2× telefon) nebo telefon/telefon (2-4× telefon). Dále je na každém patře umístěna jedna zásuvka pro připojení veřejně přístupného telefonu. Budova je připojena optickým 8vláknem do centra v budově č.p. 84, kde je připojena do sítě TEN-155 CZ a jejím prostřednictvím dále do Internetu. Připojení kolejí je realizováno pomocí firewallu umístěného v datovém rozvaděči. Datový rozvaděč bude osazen 100 Mbitovými aktivními prvky pro připojení uživatelů. Od telefonní ústředny (č.p. 84) je přivedeno 100 telefonních linek s možností nastavení úrovně volání a s přesnou a podrobnou tarifací hovorů.

Tato investice v hodnotě přibližně 1,5 mil. korun přináší studentům 24hodinový velmi rychlý přístup k informačním zdrojům nejen na serverech univerzity, Univerzitní knihovny, ale po

celém světě. Věřím, že studenti budou přistupovat k jednotlivým částem datového a telefonního rozvodu takovým způsobem, aby tato nemalá investice mohla beze změny parametrů fungovat mnoho dalších let pro mnoho dalších studentů. Upozorňuji, že veškeré závady způsobené poškozením kabeláže budou opravovány až po uhrazení nákladů spojených s takovou opravou, ze strany studentů. Do kabeláže jsou zahrnována i koncová zařízení v majetku UPa, tedy i telefonní přístroje na patrech.

Oživování jednotlivých zásuvek, konfiguraci firewallu a aktivních prvků, přidělování IP adres a zřizování uživatelských účtů a e-mailových adres zabezpečují pracovníci CIT a nebo další osoby pověřené CIT. Další informace o činnosti CIT, datové síti a službách telefonní ústředny jsou pravidelně aktualizovány na www stránkách Centra informačních technologií Univerzity Pardubice na adrese <http://cit.upce.cz>.

Mgr. Martin Boka
vedoucí Centra informačních technologií UPa

Centrum informačních technologií Univerzity Pardubice

zahájilo prodej karet ISTC, mezinárodně uznávaných identifikačních průkazů

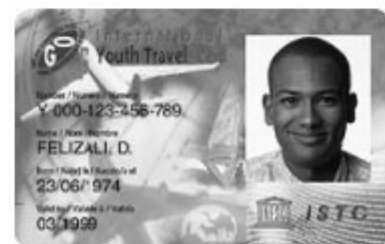

- jediný celosvětově uznávaný doklad o studiu
- roční poplatek je 200,- Kč (platí vždy od září do konce následujícího roku)
- nabízí kontakt na 5000 studentských organizací a přístup k 17000 slev v 95 zemích světa
- ISIC Help Line je bezplatná non-stop služba, jež poskytuje držitelům karty ISIC pomoc v případě nouze (kontakt na zdravotní či právní pomoc, funguje jako informační služba)
- držitelem karty ISIC se může stát student denního řádného studia střední, vyšší odborné nebo vysoké školy (min. věk 12 let)

ISIC - pro studenty

- mezinárodně uznávaný doklad pro mladé lidi do 26 let
- roční poplatek je 200,- Kč (platí rok ode dne vystavení)
- široké spektrum slev v síti Countdown - 90 tisíc různých slev
- držitelem se může stát kdokoliv, kdo dosud nedosáhl věku 26 let

IYTC G025 - pro mládež do 26 let

Na tyto karty můžete získat množství slev nejen v ČR, ale i po celém světě.

Podmínky pro vydání karet

Podmínkou pro vystavení karty ISIC je vyplnění formuláře: „**Žádost o vystavení karty ISIC**“ (k dispozici na prodejním místě) a předložení **potvrzení školy o denním řádném studiu** (studenti prezenčního studia na Univerzitě Pardubice mohou místo potvrzení předložit platný **Průkaz studenta**) a **výkaz o řádném studiu na vysokých školách** (index). U karty G025 (IYTC) doklad o věku. **Fotografie není nutná.** Digitální fotografii pořídí prodejní místo. Pro kontrolu je nutné předložit identifikační průkaz - občanský průkaz, pas.

Prodejní místo:

Centrum informačních technologií Univerzity Pardubice, budova rektorátu, 3. patro,
Studentská 95, tel.: 040/603 6342, 603 6344, cit.upce.cz

linky 3, 7 - Cihelna, linka 16 - Univerzita

informace o využití karet v zahraničí: www.istc.org; aktualizovaný přehled slev v ČR: www.ckm2000.cz;
informace o cestování s GTS: www.gtsint.cz

Sedmý rok AIESEC v Pardubicích

Letošní školní rok bude v pořadí už sedmým rokem působení sdružení studentů AIESEC při Univerzitě Pardubice.

AIESEC je mezinárodní asociací studentů vysokých škol ekonomických a obchodních. Vznikl po 2. světové válce v roce 1948 ve Stockholmu. Jeho založení bylo reakcí studentů ze sedmi

evropských zemí na ztráty a neštěstí způsobené válkou. Nechtěli, aby se něco podobného v budoucnosti opakovalo. Hledali způsob, jak by sami mohli pomoci k rozvoji zničené Evropy a zmírnění nenávisti a zloby mezi lidmi. Rozhodli se pro mezinárodní spolupráci formou výměnných programů.

Dnes AIESEC vykonává svou činnost v 87 zemích světa a zahrnuje okolo 750 poboček. Jeho prioritní činností zůstávají mezinárodní výměnné programy. Jejich prostřednictvím chceme přispívat k porozumění a vzájemnému respektování mezi lidmi různých národností a kultur. Další oblasti, ve kterých AIESEC celosvětově vyvíjí své aktivity, se týkají například řešení globálních problémů, etiky podnikání, práce s informacemi (chápání jejich důležitosti a síly) a rozvoje osobnosti člověka, jeho kladných vlastností a schopností.

Díky svojí činnosti mezi studenty a na akademické půdě zastupuje AIESEC studenty v Mezinárodním přípravném výboru UNCED, má konzultativní statut u UNESCO a je akreditován ECOSOC (Economic and Social Council of the United Nations) jako mezinárodní nevládní organizace.

AIESEC v Pardubicích se chce pro nadcházející školní rok prezentovat navenek více jako součást mezinárodní organizace. Konkrétně bychom rádi zprostředkovali alespoň 10 studentům Univerzity Pardubice odbornou praxi v zahraničních firmách a alespoň 10 studentům ze zahraničí umožnili odbornou praxi ve firmách v Pardubicích a okolí.

Prvním zahraničním studentem, který k nám přijede do Pardubic v letošním školním roce prostřednictvím výměnných programů, je Markus Haderer z Rakouska. Bude pomáhat pardubické firmě GM-GASMONT vyhledávat obchodní partnery v zahraničí. Všeobecně může zahraniční student přinést do české firmy jiný pohled na řešení problémů, znalosti a zkušenosti ze zahraničí, může motivovat zaměstnance firmy ke zdokonalování se v cizích jazycích, podpořit exportní aktivity firmy prostřednictvím marketingových výzkumů apod. Začlenění firmy do výměnných programů je také v době blížícího se vstupu naší republiky do EU vhodným a nenákladným způsobem, jak se připravit na volný pohyb osob, zboží a kapitálu a jak vylepšit například konkurenceschopnost vlastních výrobků.

Pod AIESEC Pardubice se skrývá tým 10 lidí. Prezidentkou našeho sdružení je Michaela Svobodová, studentka 5. ročníku Dopravní fakulty Jana Pernera. Další členové rady, která je výkonným orgánem a která se každoročně obměňuje, jsou Zdeněk Zabilanský (odpovědný za finance a účetnictví), Lucie Kameníková (komunikace s firmami), Libor Neupauer (lidské zdroje) a Vlastimil Kapsa (odpovědný za realizaci výměnných programů).

Kde nás najdete? . na kolejích univerzity, v pavilonu D, v 3. patře, č. dveří 328.

Elektronickou poštou jsme k dosažení na adrese: aiesec@upce.cz.

Naše poděkování patří Univerzitě Pardubice, univerzitním kolejím a všem lidem, studentům a přátelům za jejich podporu, pomoc a spolupráci.

A rozhodně se těšíme na další.
Zdeněk Zabilanský

1. ročník Memoriálu prof. Ing. Stanislava KOLDY v tenise

K uctění památky našeho náhle zesnulého kolegy a kamaráda Standy Koldy rozhodl výbor tenisového oddílu USK Pardubice každoročně pořádat oddílový turnaj ve čtyřhrách. Premiéra byla v sobotu 18. září 1999 na tenisových dvorcích univerzity.

Při zahájení turnaje předseda tenisového oddílu prof. Ing. Ivan Machač, DrSc. vzpomněl na osobnost Standy, jeho lásku ke sportu i pardubické univerzitě.

Potom jsme začali hrát. Počasí nám přálo, bylo docela příjemné teplo. Přišlo 25 hráčů, kteří ve skupinách zarputile krotili tenisový míček. Milým překvapením byla účast Riki a Hanse z holandského Booxmearu.

Mezi rekreačními hráči zvítězila dvojice Ing. Hana Čeganová, Lucka Čeganová. Putovní pohár za celkové vítězství v turnaji převzali Ing. Miroslav Večeřa a Vojta Wieszner.

Večer se pak sedělo, vzpomínalo, trochu pilo a nakonec se šlo domů.

Honza Vašíček

Krátce o historii vysokého školství v Pardubicích

V čísle 17 a 18 "našeho" Zpravodaje jsme zabloudili o šedesát let zpět a přiblížili si okolnosti vzniku a stavby chemického závodu v Rybitví, který spolu s další chemičkou ve městě stál u zrodu myšlenky založení vysokoškolské instituce, vzniklé z tíživé potřeby vysokoškolsky vzdělaných odborníků v chemických oborech ve městě Pardubicích.

50 let
VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ
V PARDUBICÍCH

Dne 27. června 1950 rozhodnutím československé vlády byla zřízena "Vysoká škola chemická v Pardubicích". V krátkém čase bylo třeba zřídit posluchárny, laboratoře, opatřit chemikálie, sklo, vybrat učitele a zajistit studentům alespoň provizorní bydlení. Výuka byla zahájena 15. října 1950 v adaptovaných prostorách pekařské a cukrářské průmyslovky. Do prvního ročníku nastoupilo 120 studentů. V následujícím akademickém roce se počet studentů zdvojnásobil a pro potřeby vysoké školy byla upravena budova bývalé strojní průmyslové školy, jež je dodnes součástí hlavní budovy Fakulty chemicko-technologické na náměstí Čs. legií.

V listopadu 1953 se status školy změnil a nařízením vlády vznikla "Vysoká škola chemicko-technologická v Pardubicích" (VŠCHT) v čele s rektorem. Prvním děkanem byl v letech 1950/1951 externě RNDr. Vilém Santholzer, DrSc., kterého vystřídal doc. Ing. Dr. Jiří Klikorka. Ten se stal v roce 1953 prvním rektorem VŠCHT.

Vysoká škola se ve "městě chemie" velice rychle rozvíjela. Profil studia technické chemie vytvářeli v dalších letech odborníci jednotlivých odvětví chemického a lehkého průmyslu, ale také přední odborníci základního i aplikovaného výzkumu, zejména z Výzkumného ústavu organických syntéz v Rybitví, odkud přišla na školu celá řada v pozdější době významných pedagogů. Postupně narůstala přímá spolupráce na vývoji a modernizaci technologií, což si vyžádalo hlubší a soustavné studium teoretických problémů v jednotlivých oborech. Tím se teoretické předměty staly samozřejmou součástí výuky a vědecký výzkum soustavnou činností na většině kateder, především na katedrách základních chemických předmětů. Původní čtyřleté studium se změnilo v pětileté. V akademickém roce 1955/1956 si mohli studenti již pětiletého studia vybírat ze sedmi specializací chemie a technické chemie.

Pro narůstající počet studentů i učitelů vznikla potřeba nových poslucháren i laboratoří, a tak na okraji města byl postaven pavilon pro technologické katedry a k historické budově v centru bylo přistavěno severní a západní křídlo. Na pravém břehu Labe byly vybudovány nové vysokoškolské koleje pro více než 1200 studentů, menza a tělovýchovná zařízení, které slouží studentům dodnes. Více než 15 let trvala postupná výstavba potřebného pedagogického, vědecko-badatelského i společenského zázemí.

Sedmdesátá léta postižená normalizací se samozřejmě negativně projevila i na činnosti vysoké školy. Některým uznávaným učitelům bylo zabráněno pedagogicky pracovat nebo publikovat své výsledky, někteří mohli zůstat pouze u své vědecké práce. Počátkem 80. let bylo neuváženě zkráceno studium z pěti na čtyři roky, což se projevilo i v odborné vybavenosti absolventů. Přestože tvůrčí ani materiální podmínky pro vědeckou práci nebyly na většině pracovišť jednoduché a srovnatelné s renomovanými školami v zahraničí, svou prací a činností si VŠCHT získala respekt u domácích i mezinárodní vědecké obce, na vysokoškolských institucích, při setkáních odborníků i ve spolupráci s podniky chemického průmyslu. Po listopadu 1989 tak měla škola na co navázat a mohla zahájit přeměnu ve školu moderní, plně odpovídající potřebám demokratické společnosti.

Významným mezníkem v historii školy se stal 17. leden roku 1991, kdy byl přijat nový statut, v němž byla poprvé zakotvena existence dvou fakult: Fakulty chemicko-technologické a nově zřízené Fakulty územní správy. Na Fakultě chemicko-technologické si mohli posluchači v akademickém roce 1991/1992 vybrat již ze sedmnácti specializací pětiletého inženýrského studia chemie a technické chemie. Do prvního ročníku fakulty územní správy se zapsalo padesát posluchačů. Otevřením fakulty s tímto zaměřením reagovala VŠCHT na aktuální potřebu kvalifikovaných pracovníků pro oblast státní správy a samosprávy i pro nově vznikající soukromé firmy v průmyslu, obchodě a službách. Základem studia byly interdisciplinární přístupy s důrazem na ekonomii a právo. Po úpravě studijních plánů a po změně názvu na Fakultu ekonomicko-správní získala fakulta v roce 1993 akreditaci pro tříleté bakalářské a v roce 1995 pro pětileté magisterské, později inženýrské studium.

Na základě projektu ministerstva školství vznikl v roce 1992 na vysoké škole Ústav cizích jazyků, později přejmenovaný na Ústav jazyků a humanitních studií, jehož cílem bylo zabezpečit v krátké době dostatek kvalifikovaných učitelů cizích jazyků pro základní školy. Studium bylo koncipováno jako denní bakalářské a distanční magisterské pedagogické studium německého a anglického jazyka. Od počátku současně ústav zabezpečoval i jazykovou přípravu pro studenty ostatních fakult univerzity.

Další společensko-politické změny a rozdělení Československa přinesly v roce 1993 vznik další fakulty. Protože VŠCHT mohla nabídnout a v krátké době zajistit potřebné provozní, organizační, ekonomické a sociální podmínky a město Pardubice poskytlo zázemí českým pedagogům přicházejícím většinou z Vysoké školy dopravy a spojů ze Žiliny, mohly být v listopadu 1992 zahájeny intenzivní přípravy vzniku dopravní fakulty. Vědecká rada a Akademický senát VŠCHT se zřízením dopravní fakulty vyslovil

začátkem roku 1993 souhlas. V únoru bylo evidováno 161 uchazečů do 1. ročníku studia. Ti spolu s osmdesáti českými studenty všech ročníků, kteří přišli i se svými učiteli ze Slovenské republiky, vytvořili základ akademické obce nové fakulty. Dopravní fakulta Jana Pernera, která byla pojmenována po významném železničním odborníku a staviteli dráhy Praha-Olomouc, byla ustavena k 1. dubnu 1993 a k 5. květnu získala rozhodnutím Akreditační komise vlády ČR oprávnění k inženýrskému studiu. Spolu s Fakultou dopravní ČVUT, založenou ve stejném roce, vytvořila základnu výchovy vysokoškolských odborníků pro oblast dopravy v České republice.

Tak dovršila Vysoká škola chemicko-technologická svou přeměnu z jednooborové školy na instituci poskytující vysokoškolské vzdělání univerzitního typu, odrážející požadavky a charakter regionu. Transformace školy byla po formální stránce uzavřena rozhodnutím Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 16. února 1994 o změně názvu na Univerzitu Pardubice. Od 31. března 1994, kdy nový název vešel v platnost, se otevřela nová kapitola v historii vysokého školství v Pardubicích.

První polistopadový zákon o vysokých školách, i když nedokonalý, definitivně konstituoval principy akademické samosprávy, svobodu bádání i výuky a nedotknutelnost akademické půdy. S novým vysokoškolským zákonem, podle něhož se řídí chod vysokých škol v České republice od ledna 1999, vstoupilo vysoké školství a Univerzita Pardubice do další etapy své historie. Nová právní forma veřejné vysoké školy poskytuje univerzitě větší samostatnost. Je vzdělávací institucí poskytující služby v oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje na základě veřejné zakázky, přičemž

hlavním zákazníkem je stát, který poskytuje univerzitě státní dotaci. Autonomie, kterou vysoké školy získaly, je využívána ku prospěchu vzdělanosti a kultury, vysoká škola se začala chovat jako subjekt, který má společenskou autoritu. Oprávněnost její existence, kvalita pedagogické a vědecké činnosti jsou poměřovány kritérii, která platí nejen v Evropě, ale ve vyspělých společnostech v celém světě.

Rozrůstající se škola získala nový komplex budov na pravém břehu Labe v blízkosti areálu kolejí, a tím byl fakticky vytvořen základ pro moderní univerzitní kampus s velkými možnostmi dalšího rozvoje. Jeho srdcem se stala na podzim roku 1997 otevřená Univerzitní knihovna, která snese srovnání s obdobnými institucemi v zahraničí. K ní byla v roce 1999 dostavěna univerzitní aula s dalšími posluchárnami. V současné době už jen fakulta chemicko-technologická čeká na výstavbu nového pavilonu, který bude znamenat dovršení stavebního rozvoje univerzity a soustředění všech fakult a převážnou část studentských a vědeckých aktivit v univerzitním kampusu v pardubické městské části Polabiny.

Vedle vzdělávání je pro univerzitu charakteristická bohatá vědecká a výzkumná činnost, jíž si univerzita a její fakulty získaly respekt u domácí i mezinárodní vědecké obce. Napomáhá tomu i řada specializovaných pracovišť a dalších organizací, institucí a sdružení, které při Univerzitě Pardubice pracují. Týmy erudovaných odborníků poskytují expertní, znalecké, konzultační a servisní služby i externím zákazníkům.

Oceněním mimořádného podílu na rozvoji vědeckého poznání se staly v novodobé historii Univerzity Pardubice rektorem univerzity udělené tři čestné doktoráty. V roce 1994 byl udělen první titul "doctor honoris causa" za mimořádný přínos pro rozvoj oborů chemie, vědy a vědeckého poznání a významný podíl na rozvoji vědecké spolupráce s pracovišti Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice profesoru Rudolfu Zahradníkovi, průkopníku české kvantové chemie, předsedovi Akademie věd ČR, zakladateli Učené společnosti ČR a dlouholetému spolupracovníkovi fakulty; v roce 1996 profesoru Josefu Michlovi za jeho mimořádný přínos v rozvoji teoretické organické chemie a trvalý zájem a nezištnou a obětavou pomoc české chemii; v roce 1998 prvnímu zahraničnímu profesoru G. A. Guiochonovi, přednímu světovému odborníku v oblasti analytické chemie a chromatografie a v září tohoto roku poslední čestný titul prof. Ing. Dr. Jaroslavu Němcovi, DrSc., vynikajícímu odborníku v oblasti dopravy a strojírenství, zakladateli celé řady studijních oborů.

Za pět dekad své existence se stala Vysoká škola chemicko-technologická a její pokračovatelka Univerzita Pardubice vnitřně konsolidovanou institucí, jejíž posluchárny opustilo na devět tisíc vysoce kvalifikovaných odborníků. Univerzita s téměř čtyřmi tisíci studenty a řadou graduovaných pedagogů je dnes významným ohniskem vzdělanosti nejen v samotném městě Pardubicích, ale i v celém pardubickém regionu, s nimiž ji spojují přetvářené pouta. Univerzita oživuje a obohacuje život města i po stránce kulturně společenské a vrostla do něj pevně hlubokými kořeny.

Ing. Valerie Wagnerová

V nadcházejícím roce slaví i Vysokoškolský umělecký soubor 50 let vzniku sboru

K této příležitosti plánuje v sobotu 13. května 2000 uspořádání Májového koncertu a zároveň velkou oslavu, na kterou by vedení souboru rádo pozvalo mimo jiné i všechny bývalé členy sboru, kterých je po celé republice na stovky. I na naší univerzitě pracuje řada bývalých členů a příznivců souboru.

Budiž toto zároveň prvním pozváním na tento svátek VUS.

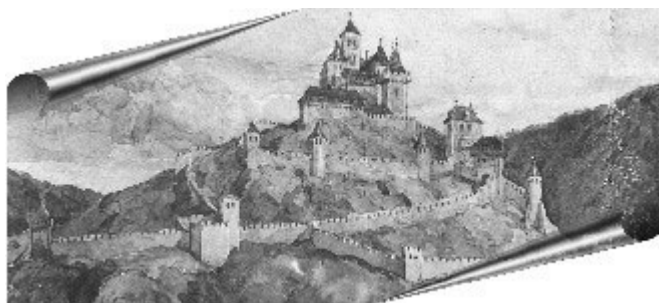
V počítačové databázi má soubor dodnes přes 700 adres, avšak ne vždy jsou všechny aktuální. Vedení souboru se proto obrací především na své bývalé členy, aby připomněli svou adresu na sekretariát souboru na nám. Čs. legií 565, 532 10 Pardubice.

I když je archiv souboru téměř dokonalý, neboť skvělý archivář Honza Průcha s nevšední láskou ukládá všechny dokumenty, které se k padesátileté historii váží, organizátoři oslav budou potěšeni, objevíte-li ve svých domácích "truhlách" jakoukoli součást historických sborových oblečení či jakoukoli jinou VUSáckou památku či vzpomínku, která by plánovanou výstavu souborového připomínání v rámci oslavy obohatila.

za organizátory oslav a vedení souboru zve všechny k účasti na akcích i zpívání Alena Mejšťířková, předsedkyně VUS

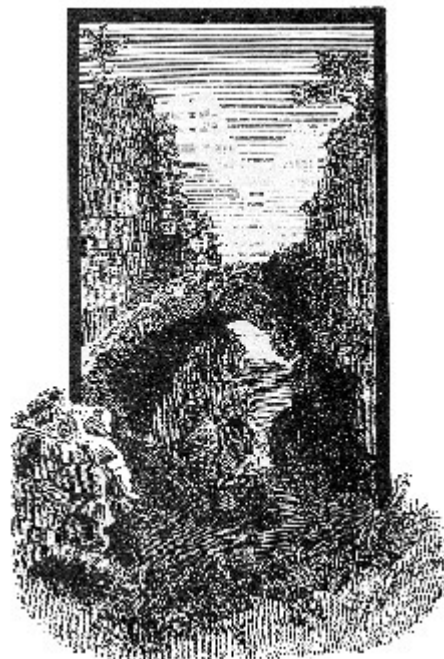
Velešov a Potštejn

hrady v podhůří Orlických hor (3. část)
Setkáváme se s českou literaturou.

Zájem o zříceniny hradů jako o objekty návštěv je v našich českých poměrech jako vůbec ve střední Evropě spjat se zájmem o přírodu a o dějiny a tudíž i o jejich dochované objekty, se zájmem, jenž začíná s romantismem na přelomu osmnáctého a devatenáctého století. V českém prostředí souvisel tento zájem především s postupujícím procesem národní emancipace, s národním obrozením. Připomeňme v této souvislosti posluchače filosofie a poté práv, Ignáce Máchu, jenž, jak nás informují jeho zápisky "Hrady spatřené", prošel do roku 1836 devadesát hradů v Čechách. Leč i když básník Máje zejména při návratu z poutě do Krkonoš některé hrady východních Čech, byly to Kumburk, Kunětická Hora, Semtěš a Lichnice, nejenom viděl, ale i kreslil, Potštejn zůstal od jeho cestování stranou.

Také východočeští vlastenci, jejichž významným střediskem byl Hradec Králové, zahrnuli do své činnosti výlety na hrady a památná místa, vydali se v roce 1827 nejprve na Kunětickou Horu a později i na Potštejn, jak se dozvídáme z pozůstalosti Magdaleny Dobromily Rettigové.15)

Na neradostný stav zříceného Potštejna první upozornil Alexander Heber v několikasvazkovém díle o hradech v Čechách, jež vycházelo ve čtyřicátých letech.

V průběhu devatenáctého století zájem o hrady v české společnosti trval, byv spjat s pokračujícím procesem emancipace občanské a se snahami státoprávními; sledovat to lze na produkci literatury krásné i odborné. Návštěvníci hradů putovali podle možností své kapsy a podle možností dopravních a zvyklostí své doby. Karel Hynek Mácha chodíval po hradech téměř vždy jen pěšky, a jinak ani nemohl, protože dostavníky byly drahé a železnice ještě nebyly, vždyť teprve až po jeho smrti začala stavba železné dráhy z Vídně do úvalu řeky Moravy a dál do Bochnie.

O čtyřicet let později byla sice železná dráha z Vídně na Olomouc a Pardubice do Prahy v provozu už přes tři desetiletí, z Pardubic mohlo se tehdy jet přes Hradec Králové do Liberce, od roku 1874 bylo možno jet železnou drahou z Hradce Králové také do Kyšperka (Letohrad), přesto ale mnozí setrvali u tradičního způsobu cest.

Jedním z těch, kdo hrady navštěvoval a dojmy a znalosti nejednou promítl do své literární práce, byl Alois Jirásek. V roce 1876 chtěl, tehdy byl čekatelem profesury na gymnasiu v Litomyšli, navštívit hrady Potštejn a Litice. S jízdou vlakem ale nepočítal. Koncem června složil v Praze zkoušky učitelské způsobilosti, vrátil se do Litomyšle a když 15. července skončil školní rok, vydal se hned poté, nyní již pan profesor, z Litomyšle do Hronova "... domů na prázdniny, ne však přímo, nýbrž oklikou a většinou pěšky", jak píše v pamětech, "dychtil jsem uvidět některé staré hrady v Orlickém podhůří, kterých jsem dosud neznal. I putoval jsem do Brandýsa nad Orlicí, odtud na Potštejn a na Litice... z Litic jsem putoval do Vamberka, odtud do Rychnova, dále přes Solnici, tenkrát ještě skoro všechnu dřevěnou... pak přes Dobrušku do Opočna, kam jsem dorazil čtvrtého dne ..." 16)

Prošel tedy Alois Jirásek územím naší studie a chodec byl dobrý, jenom vzdušnou čarou měřeno má uvedená trasa 55 km, se všemi nutnými oklikami a výstupy na hrady jistě nějakých 60 - 70 kilometrů. Z návštěvy Litic vytěžil Alois Jirásek látku pro povídku publikovanou nedlouho po této cestě, je to Konec a počátek, z návštěvy Pot-štejna vytěžil látku pro román, psaný v letech 1880 - 1881, je to Poklad. Děj se odehrává v Potštejně a v nejbližším okolí, v prostředí zámku i lidu v městečku. Úmyslem autorovým však nebylo napsat ani dějiny hradu Potštejna, ani dějiny hledání pokladu, psal román. Jeho um oceníme zejména tehdy, známe-li obojí z jiných zdrojů.

Alois Jirásek píše o Pokladu ve svém Pamětech takto: "Toho roku 1881 vycházel ve Světozoru, počínaje prvním číslem, můj historický obraz "Poklad". Návštěvy hradu potštejnského, zprávy o hraběti Chamaré, podnítily touhu napsat obraz z jeho času, z doby to, která mne zvláště vábila. Některé podrobnosti o hraběcí rodině jakož i plán podzemních chodeb pod starým hradem, kdež hrabě hledal poklad, ochotně mi zaslal pan Primus Sobotka, tenkrát redaktor Světozora, před tím vychovatel v rodině barona Dobřenského na Potštejně. Jinak jsem leccos volně, dle svého pojal, částečně i dějiště, jmenovitě "Modlivý důl."16)

Shodou okolností přišel ke čtenářům v téže době, v roce 1883, druhý svazek Hradů, zámků a tvrzí království Českého, díla, jehož autorem byl profesor gymnasia v Táboře, August Sedláček, jenž po učitelských začátcích na gymnasiích v Litomyšli a v Rychnově nad Kněžnou zakotvil v roce 1875 v jižních Čechách.

Zájemci o hrad Potštejn, podnícení již četbou Pokladu, románu se zdařile vykresleným prostředím, postavami a s dobovým ovzduším za času vydání tolerančního patentu, mohli si nyní v Hradech přečíst popis i dějiny hradu Potštejna z pera jiného mistra, tentokrát mistra vědy o hradech. Jak umělecký, tak vědecký pohled na jednu a tutéž problematiku český čtenář tak často k dispozici neměl.

Právě tento román Jiráskův to byl, jenž v míře daleko větší než kdysi Heberovy Hrady, přivedl českou turistickou veřejnost (slovo "turistika" v sedmdesátých letech minulého století již existovalo) do povodí Divoké Orlice. Poklad je počátkem Jiráskova mistrovského období; nic na tom nemění, že nynější čtenářská obec Aloisa Jiráska téměř nezná, protože se mu stalo osudným povinněčetbové a ideologizované školské omílání.

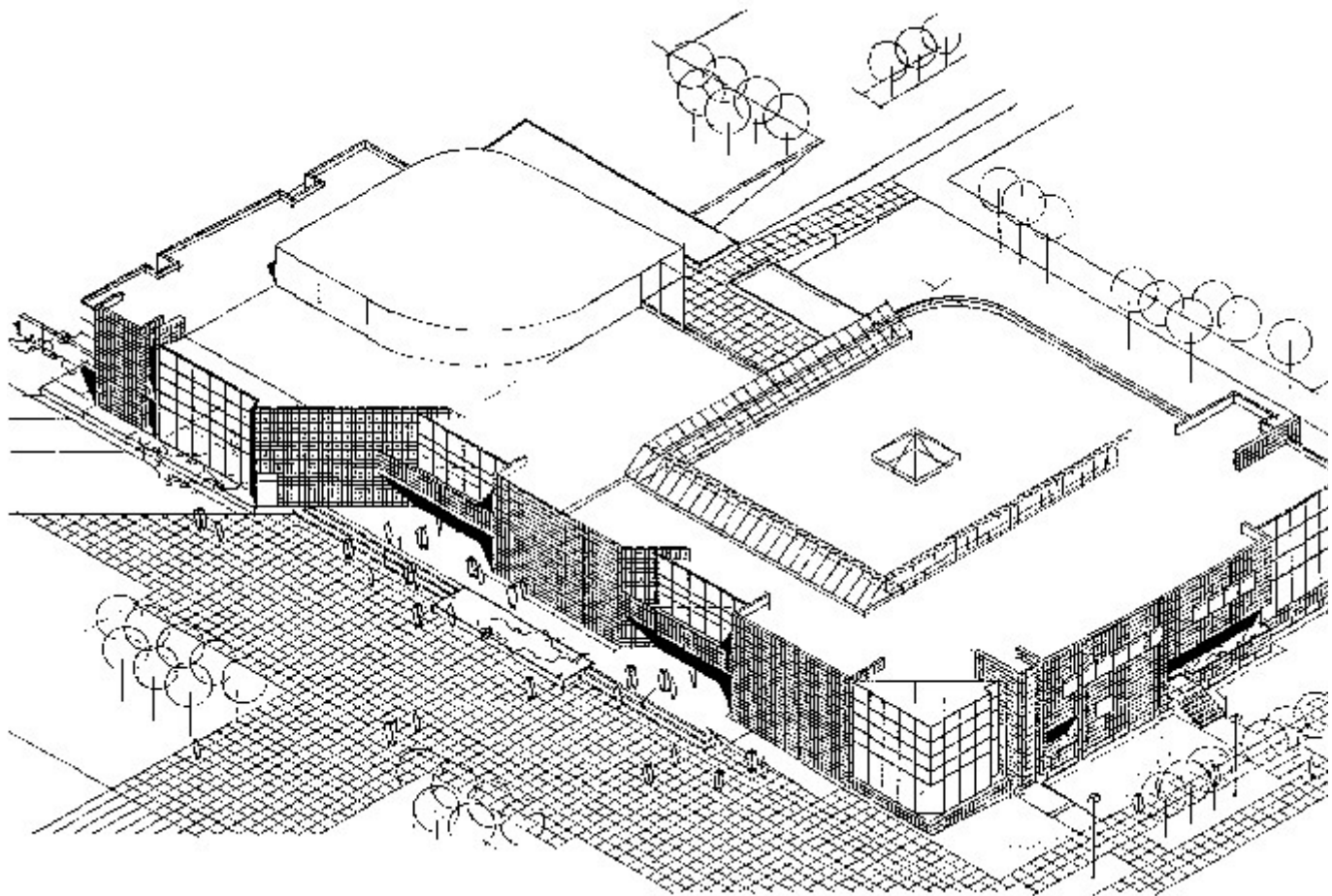
Nedivme se tudíž, že od doby publikování Pokladu stal se Potštejn atraktivním turistickým místem, díky železnici nadto snadno dosažitelným. Jména těch, kteří zde pobýli - byli to ku příkladu Jaroslav Vrchlický, Eliška Krásnohorská, Josef Václav Sládek, František Adolf Šubert - přitažlivost Potštejna v tehdejší společnosti ještě zvyšovala.

POZNÁMKY.

15. K. H. Mácha: Spisy III, Literární zápisníky, deníky, korespondence, Praha 1972, s. 236; srv. K. Jánský: Karel Hynek Mácha, Praha 1953, s. 332 - 334. M. D. Rettigová viz M. Lenderová: K hříchu i k modlitbě. Žena v minulém století, Praha 1999, s. 148. A. Heber: Böhmens Burgen, Veste und Berg-Schlösser I - VII, Praha 1843 - 1849.

16. A. Jirásek: Z mých pamětí I-II, Praha 1917 - 19193, zde II, s. 174 n., 260. Primus Sobotka byl vychovatelem u Dobřenských v Potštejně od roku 1866 a zažil tam poslední Chamaréovnu, hraběnkou Alžbětu de Chamaré (+ 1886), provdanou za Prokopa, svobodného pána Dobřenského z Dobřenic (+ 1873). V době, kdy vyšel Jiráskův Poklad a Sedláčkovy Hrady, byla tato vnučka Jana Antonína Harbuvala de Chamaré ještě na živu. Viz pozn. 2 a 3. První část Pokladu poslal Jirásek redakci Světáku 21. prosince 1880, druhou část v květnu roku následujícího, román vycházel, jak bylo tehdy zvykem, na pokračování. Knižně vyšel Poklad poprvé v roce 1890. Shodou náhod tento počátek mistrovského období Jiráskova byl také jeho prací poslední, již autor pro další vydání sám korigoval, korekturu ale již nedokončil. Srv. J. Janáčková: Alois Jirásek, Praha 1987, s. 155 - 164.

doc. PhDr. J. Teplý, CSc.
Oddělení humanitních studií ÚJHS
(dokončení v příštím Zpravodaji UPa číslo 20)

Otevření nové Auly Univerzity Pardubice

V pondělí 27. září 1999 byla slavnostně otevřena nová Aula Univerzity Pardubice v univerzitním areálu v Pardubicích - Polabinách.

Slavnostní otevření se uskutečnilo v 9 hodin, kdy rektor univerzity prof. Ing. Oldřich Pytela, Dr.Sc. spolu s náměstkem primátora města Pardubic Jiřím Razskazovem symbolicky přestříhli stuhu a zahájili tak provoz nového komplexu poslucháren a učeben univerzity. Hlavní sál auly s 374 místy se poprvé rozezněl písněmi v podání Vysokoškolského uměleckého souboru. Po slavnostních projevech rektora univerzity, zástupce města Pardubice a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR si měli možnost všichni zúčastnění prohlédnout prostory celé budovy. Mezi vzácnými hosty byli ministr průmyslu a obchodu Miroslav Grégr, zástupci dalších ministerstev, poslanci Parlamentu ČR, členové Správní rady univerzity, akademici z ostatních vysokých škol, univerzitní funkcionáři a členové vědeckých rad a akademických senátů. Nechyběla ani akademická obec a zaměstnanci školy.

Aula organicky navazuje na budovu Univerzitní knihovny a vytváří spolu s ní jeden kompaktní celek. Podle návrhu pana Ing. arch. Jana Třeštíka ji za pouhých šestnáct měsíců (od května 1998 do srpna 1999) postavila se svými subdavateli společnost Východočeská stavební, a. s., jižní skupina Pardubice. Tato téměř devadesátimilionová investice, na níž byla obdržena státní dotace ve výši 55 mil. Kč, město Pardubice přispělo nezanedbatelnými 30,5 mil. Kč a zbytek financovala univerzita z vlastních zdrojů, znamená nejen rozšíření depozitáře Univerzitní knihovny, a to nejméně pro dvacetiletý růst knižních fondů až na 260 000 svazků.

Svým stupňovitým víceúčelovým sálem auly, dalšími posluchárnami, učebnami a klubovnami představuje zejména moderní a technicky špičkově vybavené zázemí pro vysokoškolskou výuku a vědecké odborné akce. Již od prvního říjnového týdne se zaplní studenty. Využití auly a jednotlivých poslucháren a učeben je vysoké od samého počátku akademického roku 1999/2000. Ve spolupráci s Magistrátem města Pardubic, Městským obvodem Pardubice II a s kulturními institucemi města bude především aula, ale i další prostory využity a zpřístupněny v době mimo výuku pardubické veřejnosti, s možnostmi pronájmu na akce dalších subjektů. Univerzita Pardubice tak bude ještě lépe než dosud plnit kromě pedagogické, vzdělávací a vědecké činnosti i úlohu kulturně-společenského centra pardubického regionu.

Zároveň získává univerzita i vlastní důstojné prostředí pro konání slavnostních akademických obřadů. Ten první se uskutečnil právě v den zahájení provozu. Od 11 hodin pokračovalo slavnostní otevření veřejným společným zasedáním vědeckých rad Univerzity Pardubice a Dopravní fakulty Jana Pernera, konaným při příležitosti udělení čestného titulu "doctor honoris causa" profesoru Jaroslavu Němcovi. Rektor univerzity prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc. mu jej udělil za mimořádné zásluhy o rozvoj dopravy, strojírenství a vysokého školství v České republice. Jedinečností slavnostního zasedání byla nejen výjimečnost osobnosti promovanda, který je zároveň členem Vědecké rady Univerzity Pardubice, ale i skutečnost, že návrh na udělení čestného akademicko-vědeckého titulu vzešel z iniciativy Vědecké rady DFJP poprvé v šestileté historii fakulty. Poté, co děkan dopravní fakulty prof. Ing. Milan Lánský, DrSc. pronesl "laudatio" vyzdvihující promovandovo celoživotní dílo a zásluhy, doktorand složil slavnostní slib a z rukou rektora univerzity převzal čestný doktorský diplom. Na závěr svého doktorského projevu předal symbolicky všem pedagogům univerzity jako dík za trvalou výchovu budoucích odborníků a vědců svůj autorský obraz - zátiší s kyticí rudých růží.

(vw)

